

Мій блиск
проб'є темряву,
моє світло
розжене морок

**80 ОКРЕМА
ДЕСАНТНО-ШТУРМОВА
ГАЛИЦЬКА БРИГАДА**

**МІЙ БЛИСК
ПРОБ'Є ТЕМРЯВУ,
МОЄ СВІТЛО
РОЗЖЕНЕ МОРОК**

Світ Успіху
Київ-2024

УДК 821.161.2'06-94Гри:355.48(477-651.2:470-651.1)

М77

М77 Мій блиск проб'є темряву, моє світло розжене морок / за заг. ред. С. В. Лелик, Н. О. Струк . – Київ : Світ Успіху, 2024. – 96 с., 32 с. з ілюстраціями

ISBN 978-617-7324-59-0

Документальне видання «Мій блиск проб'є темряву, моє світло розжене морок» – це книга спогадів побратимів, рідних, учителів, друзів і односельчан про життєвий шлях Олега Гринішака, воїна 80 окремої десантно-штурмової Галицької бригади. Це данина пам'яті і вдячності воїну-герою, який поклав своє юне життя за Україну, залишився для багатьох людей зразком патріота і людини із силою духу титана, яскравою, самобутньою особистістю. Такими є сучасні вірні сини і доньки України, для яких гасло «Бог і Україна понад усе» стало законом життя.

Книга ілюстрована світлинами із життя Олега Гринішака, а також містить QR-коди для перегляду відео.

© Світлана Лелик, упорядкування, тексти, 2024

© Неоніла Струк, упорядкування, тексти, 2024

© ТОВ «Світ Успіху», 2024

© Андрій Будник, обкладинка, 2024

© Оксана Здор, Володимир Кушніренко,
дизайн, 2024

ISBN 978-617-7324-59-0

Зміст

Передмова. <i>Неоніла Струк</i>	6
Розділ I «Вогонь запеклих не пече»	
Біографія Олега Гринішака	8
Із роздумів Олега в соцмережах	9
Книги, які Олег Гринішак читав на війні.	11
Посиланнями, за якими можна переглянути відео про Олега Гринішака.	12
Розділ II «Ми всі одного роду»	
<i>Спогади членів родини</i>	13
Розділ III «Відповідальний і авторитетний»	
<i>Спогади вчителів, викладачів</i>	30
Надвірнянський ліцей № 4 – школа гарту героїв «Дорослий школяр». <i>Спогади вчителів ліцею.</i>	31
«Перший, Олеже, ти перший» <i>Спогади викладачів професійно-технічного училища № 11 та Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника</i>	40
Розділ IV «Ішов за покликом серця»	
<i>Спогади однокласників та друзів</i>	50
Розділ V «Він міг вести людей»	
<i>Спогади односельчан</i>	66
Розділ VI «Друзі ідуть пречистими, друзі ідуть...»	
<i>Спогади побратимів.</i>	72
Історія та бойовий шлях 80 окремої десантно-штурмової бригади Збройних сил України	90
Розділ VII Соратники через десятиліття	
День похорону Олега Гринішака у День ЗУНР <i>Сергій Зяцьєв, кореспондент АрміяInform</i>	93

Передмова

Юнак, про якого написана ця книжка спогадів, понад усе любив Бога і Україну. Він загинув на полі жорстокої битви за свою Батьківщину, за її незалежність, бо саме такі, як Олег Гринішак, героїчні чоловіки і жінки, відразу стали до її оборони, коли навалою пішов ворог. В усі часи української історії з'являлися мужні постаті, непересічні особистості, які боронили українську державу, свій народ, жертвуючи своїм життям. Вільне життя у вільній країні є метою кожного волелюбного українського борця. Без таких героїв не може існувати нація, не може бути незалежною країна.

Життєвим подвигом історичних героїчних постатей Олег захоплювався з дитячих років, читав про них книжки, вивчав історію України. У підлітковому та юнацькому віці приділяв багато уваги заняттям спортом. Він хотів мати глибокі знання і відмінну фізичну форму, щоб служити українському народу, готував себе до цього. Мав плани на майбутнє, але у час воєнної доби за покликом серця став на захист України.

Читаючи спогади людей, які знали Олега Гринішака, мимоволі на думку приходять слова Папи Римського Івана Павла II, з якими він звертався до української молоді у Львові під час візиту в Україну 23–27 червня 2001 року: «Майбутнє України великою мірою залежить від вас і від тієї відповідальності, яку ви зумієте взяти на себе. Бог не забариться, щоб благословити ваші зусилля, якщо спрямуєте своє життя на великодушне служіння родині й суспільству, ставлячи спільне добро вище від особистих інтересів. Україна потребує чоловіків і жінок, які б віддавали себе на служіння суспільству, маючи на меті сприяння правам і добробуту всіх, починаючи від найслабших і знедолених...

Отже, ви станете у Церкві новим поколінням святих вашої землі, вірних Богові й людям, станете апостолами Євангелія на-самперед серед ваших ровесників».

Настав той час, коли тисячі молодих українців взяли на себе відповідальність за долю й майбутнє свого народу, захищаючи його від лютого російського ворога. Нині кладовища в Україні майорять жовто-блакитними прапорами на могилах загиблих героїв. Це те нове покоління святих нашої української землі, про яке так пророче говорив Іван Павло II. Олег

Гринішак по праву належить до цього сонму сучасних українських святих.

Уся країна, наші сучасники та наступники, мають знати про подвиги своїх синів і доньок, пам'ятати, якою ціною дістається нам довгождана Перемога. Книжки і спогади про героїв війни стануть новими підручниками у вихованні наступних мужніх поколінь українців, підручниками вдячності і пам'яті. Однією з них є ця книжка спогадів про Олега Гринішака, видання якої ініціював Василь Погоріленко та родина Гринішаків і підготувало наше видавництво.

І вкриється кров'ю битий шлях.
Будуть хлопці йти суворочолі
В сіруватих, наче ніч, рядах.

І пройдуть вони безмежним краєм
Крізь руїни сіл, дерев і трав.
І, напевно, ти тоді згадаєш,
Хто любов і мужність поєднав.

У пам'ять про Героїв, які віддали життя за Україну, у селі Назавизів Надвірнянського району завжди лунатиме дзвін «Воїнів миру». Першими мали задзвонити батько і син – воїни Гринішаки. Так планували священник Василь Штангрет і меценат виготовлення дзвона, родич Гринішаків Василь Погоріленко, спільні предки яких воювали в УПА і загинули за Україну. Та сталося по-іншому... 25 жовтня Олег загинув, 1 листопада у день ЗУНР його похоронили у рідному селі. 5 листопада 2023 року першими вдарили у дзвін 11 воїнів і ветеранів війни, які були у той час в селі. Тепер щодня дзвін «Воїнів миру» благовістить, що Україна є, що вона бореться. Хай цей набат відлунює у серці кожної людини, хай пробуджує сумління і закликає до боротьби за мир. Хай нагадуванням звучать для кожного слова, сказані Олегом Гринішаком на похоронах загиблого воїна-односельця Ігоря Бакоти: «Пам'ятайте, якою ціною нам дається сине небо і жовте поле. Зробіть так, щоб пам'ять про нас ніколи не була забута для майбутніх поколінь».

Дякуємо Богу за дар життя і служіння святих синів і дочок українського народу. Слава Богу! Слава Україні! Героям Слава!

«ВОГОНЬ ЗАПЕКЛИХ НЕ ПЕЧЕ»

«Брати і сестри, пам'ятайте, що тіло смертне і земний шлях має свій кінець... Наша ідея і вчення Христа безсмертні і безцінні! Перед тим як боюватися смерті, подумайте, чого варте ваше життя...»

Олег Гринішак

Біографія Олега Гринішака

Олег Гринішак («Бабай», «Гуцул»), старший солдат 80 окремої десантно-штурмової бригади, загинув 25 жовтня 2023 року на 21-му році життя поблизу села Кліщіївка, що на Донеччині, виконуючи бойове завдання. Воїн віддав життя за Україну, за ті високі ідеали, якими жив і надихався. Він говорить: «Немає більшої любові, ніж віддати життя своє за побратима». За таким принципом і жив, завжди залишав позиції останнім, прикриваючи собою побратимів.

Народився 9 квітня 2002 року другою дитиною в сім'ї Любові та Юрія Гринішаків в селі Назавизів Надвірнянського району. Через передчасну смерть матері восьмирічний хлопчина надто швидко дорослішав і сприймав життя серйозно. Навчався в Надвірнянському ліцеї № 4. У 2017 році вступив до Надвірнянського професійно-технічного училища № 11. Навчаючись в училищі, у 2020 році посів 1 місце на обласній учнівській олімпіаді з історії серед здобувачів профтехосвіти. Того самого року став студентом Прикарпатського університету імені Василя Стефаника. Навчався за спеціальністю «Історія та археологія» факультету історії, політології і міжнародних відносин. Історія була його захопленням із дитинства. Олег дуже багато читав, займався самоосвітою, навіть під час служби в ЗСУ, читаючи книжки у перерві між бойовими завданнями.

Згодом Олег перевівся на заочну форму навчання, бо підписав контракт з 80 окремою десантно-штурмовою бригадою й відправився на службу до Львова.

Про своє рішення Олег писав так: «З дитинства рука тягнулася більше до шаблі, ніж до плуга, і в 19 років я свідомо обрав для служби одну з бригад ДШВ. Війну зустрів у піднесенні й з посмішкою на обличчі в степах неподалік Криму».

З початку повномасштабного вторгнення воював на Миколаївщині. Був старшим оператором відділення взводу протитанкових ракетних комплексів роти протитанкових керованих ракет. Під час служби Олег відзначався позитивним ставленням до всього, що відбувалося у найскладніших ситуаціях. Його гумор і розмови на високі теми заряджали бійців вірою і впевненістю. Свідома віра у Бога, світло його душі розвіювали морок солдатських буднів. Про Олега побратими говорили, що він – воїн від Бога. Він першим добровільно йшов на складні завдання, останнім залишав позиції. Він мріяв про майбутнє, але жив і діяв тут і сьогодні. За час служби був нагороджений нагрудним знаком «Знак пошани». Олег загинув у День капелана – 25 жовтня. Це якимось символічно, адже після війни, він хотів стати священником. Посмертно старший солдат Гринішак Олег нагороджений орденом «За мужність» III ступеня.

Поховали молодого Героя в рідному селі Назавизів.

Із роздумів Олега в соцмережах

- Брати і сестри, пам'ятайте, що тіло смертне і земний шлях має свій кінець... Наша ідея і вчення Христа безсмертні і безцінні! Перед тим як боятися смерті, подумайте, чого варте ваше життя...
- Інколи ми подібні на бомжів. Саме такий вигляд мали апостоли...
- Нічого не досягнем. Бог досягає. Ми можемо бути лише хоршим знаряддям. А для цього доведеться бути добрими християнами. На повному серйозі молитися. Молитися і стріляти. Стріляти і молитися.
- Якщо не спиться – засинай під Ніколо Паганіні.

- Ти взагалі народився тому, що пращури твої продовжували бій, коли, здавалося, вже шансу жодного нема на порятунок.
- Свобода і воля для козака, як місяць і сонце. Пам'ятай, кров якого народу бурлить у твоїх жилах.
- Зараз, як ніколи, слід пам'ятати класику: «Ворог наступає – ми відступаємо, ворог затримується – ми турбуємо, ворог зупинився – ми б'ємо, ворог відступає – ми наступаємо» (*Мао Цзедун* «Цитатник екзистанта»). Усі спроби заморозити конфлікт мають випалюватись вогнем помсти!
- «Масу українського вояцтва можна подати як такий психологічний образ: українець сприймає все ідеалістично. Таке ідеалістичне ставлення обмежується головне до його практичного життя. Він бачить не так реалістичну об'єктивну дійсність, яка перед ним стоїть, але бачить у своїй фантазії уявну, яку він волів би мати. Він часто на такій уявній дійсності базує свої постанови і дії. Чисто індивідуалістичний характер українця – у протилежність до росіянина – спрямовує його орієнтацію на Захід. Індивідуалізм яскраво видно в його ставленні до суспільного ладу. Він відкидає спільне життя, яке вимагає суворої дисципліни та беззастережного послуху. Тим можна пояснити, чому українці негативно ставилися до творення свого сильного війська та закріплення глибоких військових традицій. В українців почуття панує над розумом. Не розум, але почування, випливаючі з глибини душі, характеризують лейтмотив його буття. Ця характеристична риса притаманна майже всім слов'янам. З-поміж слов'ян українець здібний піднятися на найвищий верх захоплення, щоб знову, після перших невдач, потрапити в саму крайню апатію і зневіру. Він здібний на глибшу любов, але так само на безмежну, тільки почуттям керовану, ненависть» (Із мемуарів *Вольфа-Дітріха Гайке*).
- Не полінуйся переглянути фрагменти лекцій Ігоря Козловського, бо так і залишишся дегенеративним бидлом...
- Повірте мені, хлопці, які загинули, не дуже би стали тішитися, якщо би дізналися, що ви їх жалієте. Думаю, їм болять за Україну. І болять тим, які загинули 100 років назад, і 300 років назад. Їм всім болять і вони не упокоєні. Бо перед смертю хотіли того, чого немає по сьогоднішній день.
- Віра – це вміння, ходи на сповідь, молися і обов'язково відчуватимеш катарсис від молитви.

- Не можна ціле життя виправдовуватись тим, що ти слабкий. Якщо ти себе вважаєш слабким, чи ти є слабкий, то в цьому винен явно не Бог. Стань тоді сильним заради нього. Знайди в собі таку силу і хоробрість.

Олег Гринішак читає вірш Тараса Шевченка
«За байраком байрак»

Книги, які Олег Гринішак читав на війні

Джордж Менінгтон «Щоденник легіонера».
Боріс Джонсон «Омріяний Рим».
Ігор Іваньков «Йшла дивізія».
Андрій Шкуро «Записки кубанського партизана».
Євген Побігуший «Дружини українських націоналістів».
Франко Дж. Фреда «Дезінтеграція системи».
Валерій Ананьєв «Сліди на дорозі».
Євстахій Загачевський «Закохані в життя, одружені на смерті».
Валерій Курінський «Автодидактика».
Бенджамін Ренделл Гарріс «Щоденник піхотинця Гарріса».
Алла Дудаєва «Мільйон перший. Дждохар Дудаєв».
Дждохар Дудаєв «Лицар свободи».
Петро Дяченко «Чорні запорожці».
Валерій Пальчик «УНСО. Перший посвист куль».
Ернст Юнгер «У сталевих грозах».
Геннадій Ключиков «Ми – з УНСО».
Анатолій Лупиніс «Гуру вільних радикалів».
Роман Купчинський «Заметіль».
Дмитро Корчинський «Війна в натовпі».
Юрій Винничук «Танго смерті».
Святе Письмо.
Вахтанг Кіпіані «Справа Василя Стуса».
«Історія цивілізації. Україна. Том 1. Від кіммерійців до Русі (Х ст. до н. е. – IX ст.)» (упорядник М. Відейко).
«Історія цивілізації. Україна. Том 2. Від Русі до Галицького князівства (900–1256)» (упорядник О. Черненко).
Василь Кожелянко «Дефіляда в Москві».
Оксана Гаєва, Михайло Перун «На скелі віри. Митрополит Андрей Шептицький».

Посилання, за якими можна переглянути відео про Олега Гринішука

ГОРЯТЬ-ПАЛАЮТЬ РОСІЙСЬКІ ТАНКИ!
ЯК «СТУГНА-П» НИЩИТЬ МОСК*ЛЬСЬКУ БРОНЮ
Невигадані історії

Історія та бойовий шлях 80 окремої десантно-штурмової бригади ДШВ ЗС України

Освятили церковний дзвін Воїнів миру в селі Назавизів

Історія війни: Петро Дичок, оператор ПТРК 80 ОДШБ
(з 11:16 говорить про Олега Гринішака)

«Якщо не я, то хто піде?», – військовослужбовець
Микола Луцюк у програмі «Історії незламних»
(з 28:54 про Олега Гринішака)

Будні протитанкістів

Олег готує куліш – страву козаків і божественну картоплю, яка підтримує бойовий дух побратимів

Перша відпустка, зустріч з бабусяю і традиції на війні

Олег Гринішак виконує повстанську пісню «Комарик»

«МИ ВСІ ОДНОГО РОДУ»

Спогади членів родини

«Найважливіша справа для Церкви, народу й родин – аби діти були добре виховані».

*Митрополит
Андрей Шептицький*

«Я хотів бути ближче до нього...»

Юрій Гринішак, батько

Коли почалось повномасштабне вторгнення і Олег пішов на фронт, я також не міг сидіти вдома. Бо як так – син там, а я вдома. Звернувся до військкомату, але там відразу мене не брали. Аж 19 квітня поїхав у 65 механізовану бригаду. Олег дуже нервувався і переживав за мене. У мене був такий самий позивний, як у нього, – «Гуцул».

Я хотів бути ближче до нього. А тепер син тут і я там, де мій син.

Коли Олег народився, я був на заробітках у Англії і не міг приїхати. Олег, як був малий, питав мене, мовляв, тату, а чого в мене не блакитні очі, як у тебе. Він мав зелені очі, як у мами, але характер мав мій.

Моя дружина Люба була дуже набожна. Кожну неділю ходила з синами до церкви. Вдома молилась щовечора і щоранку. Перш ніж молитися – одягала хустину на голову. Один із дідусів Олега служив дяком у церкві.

Якось Олег мені подзвонив із фронту й сказав, коли закінчиться війна, він хоче здобути ще одну освіту і стати священником. І бабусі він про це теж говорив.

Також після війни Олег хотів заснувати в селі історико-патріотичний гурток, аби вчити та готувати молодь.

Олегова мама мала дар художника. У садочку, де працювала, вона сама розмальовувала коридор – малювала зайчиків, білочок, лисичок. А я музикант.

Дружина померла, коли Олегу було вісім років. Просто зупинилося серце. Вона прийшла з синами від своїх батьків із

Надвірної, ще книжку Олегу прочитала, уроки з Іваном зробила, і всі полягали спати. Олег спав з нею.

Мене тоді вдома не було, бо були вибори і я головував на виборчій дільниці. Прийшов додому далеко за північ. Стукав у вікна, у двері, аби відкрили хату. Потім подзвонив старшому сину, щоб відкрив двері. Заходжу в кімнату, а Люба мертва.

На похороні Олег сказав, що у нас такий тато, що замінить і маму, і тата.

До мене часто товариші чи знайомі приходили, то Олег сідав між нами й слухав, хто що говорить. Одного разу мені сказав: «Тату, той твій друг поганий. Не дружи з ним, бо він тебе підведе». Так і сталося. Олег розбирався у людях від маленького.

Він беріг усі свої книжки. Колись я просто кинув книжку на ліжко, то син зробив мені зауваження, що це ж книжка, її не можна так кидати.

Олег дуже любив обох своїх бабусь. Усіх стареньких людей він поважав. От іде якась бабця й несе сумки, то Олег завжди запропонує допомогу, місцем в автобусі поступався. Ми змалечку так синів навчали.

Перед тим як іти на службу за контрактом, Олег дуже готувався. Десь пів року рано та ввечері бігав, тренувався. Він хотів бути витривалим. А мріяв Олег піти у десантуру. Я сам колись служив у десантних військах. Олег із дитинства розпитував про мою службу. Служити за контрактом Олег почав 28 жовтня 2021 року. Йому було 19 років.

Від початку вторгнення ми з сином щодня рано й ввечері зідзвонювались. Олег завжди попереджав, коли йшов на завдання. «Тату, я їду «на роботу» – зі мною не буде зв'язку два-чотири дні», – це було останнє голосове повідомлення від нього. А наступного дня я дізнався, що його немає.

Ми тоді були в Оріховому, полковник сказав встановити український прапор у місті. Якраз заліз на верх і сестра дзвонить та й дзвонить. Перетелефонував їй, а та в плач: «Олег „200”». Я не міг повірити, бо лише вчора з ним говорив. Не міг повірити й досі не можу. Я міг би повірити у поранення, але аби таку людину...

У квітні 2023 року Олег став старшим у розрахунку. У нього ніхто не загинув за той період. А після його загибелі – вже двоє.

У його кімнаті я зробив музей. Тут усі Олегові речі – його книги, прапори, Святе Письмо, з яким він був до кінця, берці, форма і бронезилет, пробитий осколками.

Мені дуже прикро, що він не встиг залишити після себе хоч двох діток.

«Олег вже став прикладом...»

Іван Гринішак, брат

Ми рідко здізвиновалися, частіше переписувалися чи кидали голосові повідомлення. Перша розмова про те, як вдома. Я запитував, як він, і завжди чув, що у нього все добре. Олег хотів більше знати, що у нас тут.

Якось говоримо і чую, що він хворий і з закладеним носом. Признався, що трохи прихворів, але аби я нікому не казав, особливо бабусі. «Кажі, що у мене все добре», – така у нього завжди була відповідь.

Найцінніше, що від нього залишилося, – Святе Письмо. Тут остання закладка, яку зробив Олег. Побратими сказали, що він десь три рази перечитав його. Він розумів те, що читав. Олег міг мені розказати та роз'яснити зі Святого Письма будь-яку історію.

Він був справжній вірянин, але там, на війні, його віра більш поглибилась. Якось спитав його: «Олегу, а як тебе, не дай Боже..., і щось станеться». Він сказав, що це прийняв, і якщо це має статися, воно станеться. Олег знав, що він може загинути. Він це прийняв свідомо.

Коли Олег приїздив, то просив піти з ним до сповіді. Постійно. Якось у неділю після служби священник закликав нас на каву. Отець Василь запропонував йому, аби Олег виступив перед дітьми. У них розгорнулася дискусія, й Олег сказав, що першим ділом у школах він би запровадив посилене вивчення історії України. Аби цей урок був на першому місці. Не мова, не інший навчальний предмет, а саме історія України. Сказав, що діти мають знати, якою ціною їм далось все, що вони мають.

Олег вже став прикладом. Малі хлопці приходять саме до його портрета, можливо, тому, що Олег один із наймолодших

серед загиблих у громаді. Потім бачу десь у соцмережах пости і відео про Олега, його героїзм.

У нас не було як такого близького спілкування, бо між нами велика різниця у віці – вісім років. Якось у гаражі ремонтую велосипед і чую, як Олег прокрадається. Він ще був малий. Я до нього: «Гав-гав-гав». Олег втік, а потім як залітає – каменем у мене і втікає. Він змалку не був боягузом. Наважиться і йде вперед.

Я за нього постійно переживав. Він любив ризикувати, поведився занадто сміливо.

Пригадую, коли тільки отримав водійські права, взяв татову машину та десь поїхав ввечері. Я зо дві години на воротах простояв і чекав на нього. У нас дуже різні характери. Олег завжди всюди поспішав.

Я побачив і зрозумів, який він сильний, після того, як померла наша мама. Він усе бачив. У мене була паніка, я плачу, а він поплакав, потім каже до мене: «Все, тихо». І це йому було вісім років.

З мамою ми були дуже близькі. Ввечері постійно сідали й говорили про Бога. Як на тому світі, і чи є життя після смерті. Олег постійно казав, що любов до Бога привила саме мама. Для неї це було дуже важливо.

Коли Олег приїхав перший раз у відпустку за час широкомасштабного вторгнення, довго сидів у бабиній кімнаті. Я прийшов і запитав, що таке. Він сказав: «Знаєш, коли почалась війна, мене залишили на позиції на зв'язку. І ти сидиш і чуєш: у нас „300”, у нас „200”. І це саме ті хлопці, з якими я був. Купа пацанів загинула під час вторгнення». І більше він про війну не розказував.

Олег, напевно, більше за мене переживав там на війні. Він за всіх переживав. А я просто був впевнений, що з ним нічого не може статися, бо він давав таку впевненість.

«Ви нам не баба, ви нам мама...»

Ольга Гринішак, бабуся

Усі вазони у хаті – це Олегові. Він любив квіти, дерева. Навесні все зацвітає і про нього нагадує, бо усі ці квіти посадив Олег – проліски, барвінок, кущики різні.

У нас щосуботи є базар на Торговиці. Тато давав Олегу щодня гроші на обід у школі, він гроші економив і йшов на базар. То кущик смородини принесе, то кущик агрусу, то сливу, вишеньку. Квіти різні: півонії, нарциси, бузки. Його дід любив також садити і дерева, і троянди.

З дитинства любив книжки. Спочатку мама йому читала, потім вже я. Досі є ті дитячі книжки, енциклопедії. Олег дуже цікавився динозаврами. Мав цілий набір тих динозаврів і знав про кожного.

Така дитина була, що завжди з ним поряд книжка, навіть на війні. Він із фронту посилок з книжками пересилав. Прочитає, у ящик – і додому. А у відпустку прийде, то рюкзак такий тяжкий, бо у ньому книжки.

Олег мав гарну пам'ять. Йому мама читала книжку і пальцем проводила, а він усе запам'ятовував. Потім брав книжку, біг у кіоск біля нашої хати й «читав» продавчині. Слово у слово і пальчиком водив, як мама. Продавчиня так дивувалась, що дитина у чотири роки так гарно читає. Я й сміюся, що він не вміє читати, він напам'ять все розкаже.

А який був збиточний малим. То у стайні мене закриє, то ще щось. Потім це згадував, мовляв, а пам'ятаєте, як я збиткувався над вами. Все казав: ви нам не баба, ви нам мама.

Він з хати не виходив, аби мене не обійняти, не поцілувати. Як забуде, то з воріт вертається. Дуже мене любив, а я його ще більше. Завжди казав мені «бабуся», дуже рідко – «баба».

Ми всюди разом ходили, я його вдома самого не залишала. На город разом ходили. Я грядки полю, і він тими маленькими рученьками перебирає травинки й питає, що бур'ян, а що добре.

Коли була після операції, Олег сказав, аби я навіть не пробувала йти на город. Він все сам посадив. Потім посходило, а ті рядки такі були нерівні. Потім попросив, аби я його навчила косити, бо ж не буду я старенька сама косити. Навчила його і косити, і на ровері їздити.

А голос який Олег мав! Як співав, а танцював як! Десь чотири чи п'ять років йому було, то ставав на сходи біля хати і кричав такими голосами, що сусіди лякалися. А Олег казав, що він має бути оперним співаком. Потім казав, що стане президентом, а потім палеонтологом хотів бути.

Завжди вчила: «Олеже, якщо якась дитина трошки бідніша від когось або має якісь вади, аби ти ніколи не ображав, а навпаки – заступався». Ми кожну неділю ходили до церкви.

Олег каву не пив, лише зелений чай, і то мав бути спеціальний чай. Баба йому завжди купувала. Млинці готувала, банош, налисники з сиром або з вишнями – це були його улюблені страви.

Олег і сам умів готувати. Коли я якось потрапила до лікарні, то він плов варив, борщ, супи для хлопців. На наступний день ще дещо лишається, хлопці просять, аби Олег щось свіже зварив. А він до них, мовляв, я вам не бабуся, кожен день інакше варити – доїдайте те, що є.

Коли ми відсилали Олегові посилки на фронт, то обов'язково мали покласти у посилку смалець, сало і бабусині котлети. Останній раз попросив у мене відбивних. Ми вислали, але він вже їх не попробував. Надя переоформила посилку на побратимів.

В Олега був характер як у його діда. Якщо той щось задумав, ти його не переконаєш. Оце так має бути – і все. Такий самий Олег, що він задумав – так мало бути. Казала йому, що якщо хочеш в армію, йди, але відслужи півтора року. Нащо тобі контракт аж на три роки. Лиш чула: «Бабусю, ця тема закрита».

Ще коли був школярем, то любив говорити з людьми, які вже пройшли війну. Слухав їх, щось розказував, доказував.

Олег ніколи не жалівся рідним, що чогось немає чи що змерз, не доїв. Він сам собі купував наколінники, берці, аби теплі. Казав, що ті, що дають, то пусте.

Зі мною постійного зв'язку у Олега не було. Щоранку Юра спершу дзвонив до Олега, а потім мені, що в Олега і в нього все добре. А мені більше й не треба було нічого знати. І ввечері так само.

За два тижні перед загибеллю Олег сказав братові, аби сфотографував подвір'я, хату, в хаті все та бабусю.

«У людях старався бачити щось хороше»

Надія Гринішак, тітка

Його любов до історії і те, як він говорив, – від мами. Вона вмiла твори писати, гарно розмовляти й висловлювати свою думку. У садочку Люба працювала кастеляншею, але її діти так любили, що вона і виховательок заміняла. Якби Люба вивчилась на вчительку, це була б найкраща вчителька. Вона мала підхід до дітей і так вмiла з ними розмовляти, що не кожна мама так зможе. От, я – мама, але так не вмiю.

Вона була універсальна – до чого не бралась, усе в неї виходило. На Новий рік костюми красиві хлопцям шила. Також дбала і за інших. Від неї ніколи не було зла і заздрості, вона була занадто доброю і не вмiла відмовляти.

Під час війни Олег сильно захворів, що навіть мені подзвонив. Була дуже висока температура. Не жалівся, просто сказав, що завтра піде до лікаря. Наступного дня мені знову подзвонив, що вже здоровий. Розказав, що йому приснилась мама, що він десь був у магазині, де дуже багато людей. Мама взяла його на руки й винесла. І він прокинувся повністю здоровий.

Ця дитина була збiдована, бо росла без мами. Він просив мамині фотографії останнім часом, аби я знайшла й перекинула йому. Не було ні разу, аби ми не говорили про неї.

У нас біля хати стояв кіоск, бо я займаюся торгівлею. Бувало, приїду туди з товаром, а Олег через вікно побачить і вже робить бутерброди. Нарве побільше зелені – кропу, цибульки, петрушки – і несе ті канапки на підносі. Постійно інакші робив – з чого є, навіть смальцем намастить і несе.

Я його брала з собою на базар у Яремче, у Ворохту. Я торгувала, а Олег любив спілкуватися з людьми. Брав якісь сапи й показував, як ними працювати. Що у мене на прилавку було, він брав і рекламував. На ходу придумував.

На перше причастя купила йому найбільшу свічку. Олег мені подзвонив, що треба, а я якраз на базарі у Чернівцях була й купила найкращу та найбільшу для свого Олежика. У церкві серед усіх дітей він стояв найвищий і з найбільшою свічкою, але він не комплексував, бо завжди мав свою думку.

Ніколи нікого не принижував, а, навпаки, захищав. Коли бачив, що людина десь не дуже на правильну дорогу стала, то навіть намагався направити її на добрий шлях. У людях старався бачити щось хороше. У Надвірній Олег знав усіх, навіть безхатків. Був один такий чоловік у місті, з яким Олег любив поговорити. Казав про нього, що хоч безхатко, але дуже начитаний.

Олег розумом ріс не по своїх роках. Коли у хаті були гості, він сидів і уважно слухав. А потім як починає говорити, то всі дорослі його слухали й дивувалися, що такий малий хлопчина говорить такими мудрими виразами.

Якось каже, що на Різдво кине Олі, моїй доньці, якусь коляду. Мені точно відомо, що він знає багато стародавніх колядок, й чекаю, чекаю, а її нема. Дзвоню йому, мовляв, де та коляда. А він сміється: «Надю, не тупи. Я їй кинув гроші на карточку». Він мені казав завжди «Надя» чи «Надюша».

Зі мною Олег завжди говорив відкрито й не мав секретів. Я ще його хрещена мама, і ми однакові за темпераментом. Я, буває, не подумаю, накричу, потім перепрошу. Ми спонтанно все робимо. Олег також був такий – він швидко спалахував, але швидко відходив. Він вмів просити вибачення.

Олег мріяв подорожувати країнами, вивчати світ. Говорив, що коли закінчиться війна, то об'їде весь світ.

Після школи хотів поїхати у Чорнобиль. Йому було цікаво вивчати рослини та тварин, які там живуть.

Коли вже був на війні, то хотів купити у горах хату. Казав, немає значення яку, хоч і з дірявим дахом, лиш аби у горах. Я якраз йому шукала. У Микуличині на продаж виставили хату, у якій колись бував Степан Бандера. Олег просив знайти тих власників, аби купити, бо хотів би там зробити музей. Але ті газди самі подумалися зробити музей і зняли хату з продажу.

Олег був дуже уважний та спостережливий. Кожному хотів щось дати. Він мені такий гарний подарунок зробив на день народження. Замовив у художниці три картини і подзвонив мені, аби я поїхала та забрала. Ці картини у моєму будинку на видному місці. Я їх дуже люблю.

Як і Олег, я люблю читати. У дитинстві мама сварила, що до ночі світло горить. То я при ліхтаріку читала, як і Олег там на

війні. Перед сном включав Моцарта, Паганіні, казав, так легше засинати. І мені радив.

Після дев'ятого класу Олег вступив у Івано-Франківську до коледжу на провідника. Їздила з ним подавати документи. Усі хлопці з його класу вступили туди. Але Олег провчився два тижні, й разом з іншими однокласниками перевівся в Надвірнянське професійно-технічне училище № 11.

Олег ніколи не сидів спокійно. Він любив щось робити, заробляти й бути самостійним, незалежним. Під час канікул пішов працювати у «Фокстрот», потім на заводі охоронцем, вантажником, у Буковелі на підйомниках. Із Буковелю розрахувався і вже готував себе до армії. Він мріяв служити у 80 десантно-штурмовій бригаді, у Львові зняти квартиру та на вихідні приїздити додому. Але почалась велика війна...

«Мені б і гривні не заплатили, я би все рівно тут був», – казав Олег про війну.

Перших дев'ять місяців повномасштабного вторгнення Олег з побратимами жили по посадках. Яюсь говорю з ним і бачу, що він відмахується і відмахується, потім сказав, що дуже багатомух через трупи.

Казав, що йому дуже важко з нами говорити, бо потім надзвичайно складно відходить від розмов з рідними. Але він мені мусив кожен день смайлик прислати або написати: «Все добре».

У вересні Олега вперше пустили додому. Я поїхала за ним до Львова, а потім ми разом поїхали у Тернопіль по Юру – його батька. Вранці привезла їх додому. Бабусі про це ми до останнього нічого не казали. Хотіли зробити сюрприз, але потім передумали, аби, не дай Боже, їй на емоціях не стало зле. Хлопці з букетами зайшли на подвір'я, обіймали бабусю, цілували.

Олег дуже турбувався, аби у бабусі було все. Усю свою любов він віддавав їй, бо ріс із бабою, усюди ходив з нею. І корову пасити, і на городі. І садив, і прибирав, аби бабусі було легше.

Тільки бабусю обіймав. Любив лягти їй на коліна, аби баба його по голові гладила. Хотів ласки. Казав, що не любить, коли хтось його торкається. «А як баба мене гладить по волоссю, то так добре. У баби ніжні руки», – казав.

Я зняла на відео, як бабуся читає гороскоп, і надіслала Олегу. Він відписав, що наша бабуся як квіточка.

Він дуже дорожив своїми речами. Коли ми відправляли йому першу посилку на фронт, моя донька Оля намалювала малюнок. Він був у Олега до останнього. Після його загибелі побратими все зібрали й передали нам додому. Олег цінував будь-яку дрібничку від рідних.

Везла якимось його у Житомир на навчання, і Олег згадав, що забув Святе Письмо. Хоч через тиждень знову мав бути вдома, але сказав, що мусимо вернутися. Та свята книга постійно була з ним.

На навчанні Олег був більше місяця, аби отримати сержантське звання. Як була можливість, то на вихідні я забирала його додому. Їхала по нього чи до Львова, чи до Тернополя. А назад везла аж у Житомир, аби він довше побув вдома.

Олег приїздив переважно вночі, відсипався, і далі я везла його у Надвірну в барбершоп. Коли приїздив, він мусив до всіх піти – до школи, до рідних, друзів, знайомих. Його було мало по днях, але повно по людях.

А як йшов, то видно його було – високий, погляд пронизливий, тримав поставу!

Як не стало Олега, здається, що нас зараз так мало зробилось. Коли був Олег, то наша сім'я була така велика, повна, сильна.

Олег був наймолодший у нашій родині, але він давав всім поради. І тепер навіть, як я щось хочу зробити, то зразу думаю, як би зробив Олег. Я мала у його особі таку стіну, опору. Він був авторитетом для моєї доньки Олі.

Усі бачили в ньому силу і майбутнє. Тепер у нас немає нічого. Якби не його хлопці, ми би не змогли попрощатися з Олегом. Хлопці під обстрілами забирали його тіло. Зараз я з ними на зв'язку. І за них переживаю.

З 1 на 2 жовтня мені приснився дивний сон, що я біля школи маю забрати ящик троянд з чорними бутонами. І той ящик десь пропав. Я переживаю, бо ці бутони треба було роздати людям, що це багато грошей. Тут дзвонить телефон, і у слухавці мені кажуть: «Надю, не переживай, ми роздамо чорні маркери». Я про цей сон у голосових повідомленнях розказала Олегу, він лиш відписав: «Сниться сон та й собі сниться». Через два тижні Олег загинув.

У нас є традиція після похорону роздавати людям цукерки. Я пакунків 500 зробила. Там були «Баунті» – Олегові улюблені цукерки.

«Він сильно переживав за Україну, за націю»

Олег Дерещук, хрещений батько

На хрестинах у нас було троє Олегів. Я, священник, і ми хрестили Олега. Вже тоді ми говорили, що це буде незвичайна дитина.

Я тут недалеко живу, ми бачилися постійно. Якось за місяць мав бути його день народження, і я спитав, що йому купити. Олег відповів, що найкращий подарунок – це книжка. Я йому приніс таку товсту книжку про природу, про тварин і само собою дав пару гривень. Олег був дуже радий тій книжці.

Дитиною він думав так, як доросла людина. У нього були досить дорослі погляди на життя. Його все цікавило, і про все він хотів дізнатися. Я щось там починаю про козаків йому розказувати, а він те вже давно прочитав і мені розповідає, але ще більше. З Олегом було цікаво говорити, він був цікавий співрозмовник.

Колись мій дід розказував різні байки про наш край, легенди, і я це все Олегу переповідав. Йому це дуже подобалося. Наприклад, про походження назви села Назавизів. Є різні версії, одна з них, що сюди з різних напрямів завозили людей. Від слова «завозити» й пішла назва.

Коли Олег перший раз приїхав у відпустку з війни, було помітно, що він сильно змужнів. Мало розмовляв, зокрема про війну. Хтось говорив, а він тільки головою кивав. Я собі так міркую, він, певно, думав: «Та що ти там бачив, що ти знаєш?». Бо справді, що ми можемо казати, коли ми тут далекі від того всього, що він пережив.

Ми з Юрком, його татом, постійно були на зв'язку, і кожен раз розмова починалась зі слів: «Як там Олег?».

Олег був підготовлений воїн, бо вже все давно собі обдумав. Підготовлений не лише фізично, а й морально. Я думаю, що сприйняття себе як воїна у нього з'явилося тоді, коли він почав читати більш серйозні книжки, вивчати у школі історію.

Чим старший ставав, тим більше всього сприймав. У нього була фанатична тяга до книжок. Цю любов до книжки йому привила мама, але й у нього самого було таке особливе ставлення до книги. Бо кожна мама прививає любов до казки, до книжки, а у ньому це вже якось було і лише накопичувалось.

Олег – різностороння людина і до всього мав хист. Здавалося, що він міг гори перевернути. Можна було б лише уявити, ким Олег міг стати після війни! Він би пішов або по церковній лінії, або був би добрим керівником села, району і далі.

Він з моєю донькою спілкувався і все їй казав: «Женю, ти дивися, аби ти народила мінімум трьох дітей, мінімум. Бо наша нація пропаде, якщо жінки не будуть народжувати».

Він сильно переживав за Україну, за націю.

«Його мозок працює швидше, ніж він може вимовити слова»

Тетяна Алексеєва, тітка Олега, мамина сестра

Два перші місяці після народження Олежик з мамою і братом жили у нас у Надвірній. Юра тоді був у Англії на заробітках, то Люба зразу з пологового поїхала до нас. Потім Юра приїхав і вони повернулися у Назавизів, а до нас приходили тільки у гості.

Наші дітки вже були більші. Івасику і моїй Аліні було по 8 років, а тут це маленьке дитятко з'явилося. Олег з таким чубом народився й постійно себе за нього смикав.

У три роки Олег почав затинатися. Він настільки швидко говорив і такими мудрими фразами і раптом почав затинатися. Лікарі пояснили, що його мозок працює швидше, ніж він може вимовити слова.

Олег завжди після школи приходив до нас, бо ми жили поруч. Він ровер залишав у нашому домі, боявся, аби не вкрали. Кожного дня ніс на четвертий поверх і після уроків зносив та їхав додому. Любив, щоб я йому готувала курячу гомілку на обід.

Моя сестра – Олегова мама – була дуже світла людина. Вона віддала би усе за свою сім'ю, за своїх синів. Люба так любила Олежика та Івана – своїх синочків, так про них дбала.

Іван дуже радів, що буде мати братика. Їхня мама все вмiла підготувати, розказати з любов'ю, роз'яснити. Тому Іван дуже чекав на народження Олежика.

Я везла Любу у пологовий, переживала, мабуть, ще більше за неї. У неї вже були частіші перейми, а Люба взяла дзеркало і малюється, бо вона мала бути гарною. Вона ніколи не виходила з

дому аби як-небудь. В пологовому я стояла під дверима і почула, як Олежик вперше заплакав. Потім вийшла на вулицю, де вже всі наші зібралися, й кричу: «Вже є! Народився богатир». Олежик народився з вагою 4200.

Олег дуже тяжко пережив мамину смерть.

Десь два тижні не можна було ні слова про маму говорити. Олег заборонив. Дитина пережила страшне. Лише через два роки він наважився піти до неї на могилу.

Олег – хрещений батько мого онука. Він такий радий був, коли дізнався, що в Аліні, його двоюрідної сестри, народився хлопчик. До речі, його похресник дуже схожий на Олега. Як дві каплі води.

«Нащадок наших спільних героїчних дідів і прадідів, воїнів УПА, борців за незалежну Україну»

Василь Погоріленко, родич Гринішаків

«Дорогий мій друже Олеже! Незабаром ти повертаєшся в наше рідне село Назавизів... Назавжди... На щиті...

Під час наших зустрічей я з великою насолодою дискутував з тобою про життєві цінності. Переважно слухав тебе, спостерігав за глибиною твоїх думок і не хотів зупиняти у вираженні світогляду. Мене дивувала досконалість твого мислення та послідовність викладу думок. Іноді думав, що поруч сидить сивочолий мудрець, а не молодий юнак.

Я розумів і бачив, що веду розмову з нащадком наших спільних героїчних дідів і прадідів, воїнів УПА, борців за незалежну Україну. Справжнім християнином, глибоко віруючою людиною, для якої дотримання Божих заповідей є основним принципом життя.

Ти боровся за дотримання історичної справедливості та був ініціатором присвоєння звання «Герой України» тоді ще живому сотенному УПА Мирославу Симчичу. І Україна отримала свого Героя. Для тебе це було принципово, бо ти гідний нащадок воїнів-героїв України.

Ти сказав: «Пам'ятайте, що тіло смертне і земний шлях має свій кінець. Перед тим як боятися смерті, подумайте, чого варте ваше життя».

Ти дбав найперше не за своє досконале козацьке тіло, а за дотримання і збереження християнських духовних цінностей. І ти їх зберіг із честю. Не пожалів тіла свого заради друзів своїх і рідної України.

Дорогий друже, твоє рідне село, родина й односельчани зустрінуть тебе достойно з усіма почестями, як зустрічають Героїв України, Воїнів миру!

З тобою будуть твої побратими. З тобою завжди буде Господь Бог. З тобою буде твій батько, який тебе з братом виховав як героїв. Батько-воїн, який пішов на війну, аби бути поруч з тобою. Міг не йти, але сказав: «Мій Олежик на війни, а я буду вдома?». І пішов, щоб бути поруч, відчувати твоє дихання, твої болі й страждання.

Сьогодні у нього земля провалюється під ногами і небо невимовним тягарем падає на його кремезні плечі.

Ми тобі обіцяємо в цей час і завжди бути з твоїм батьком.

Ми будемо пам'ятати про твій життєвий подвиг. Твій подвиг і подвиг твоїх побратимів назавжди буде закарбований у нашої пам'яті та пам'яті прийдешніх поколінь. Ваші імена увійдуть в історію України.

Пам'ятаємо завжди Героїв України!»¹

* * *

Мені зателефонував голова села й повідомив, що Олега більше з нами нема. Спершу я не повірив, аж перехопило дух, бо як таке могло статися? Буквально два дні перед цим ми з Олегом говорили, а тут його не стало.

Олег з батьком якраз мав приїхати на освячення дзвона «Воїнів миру» у селі Назавизів. Я мріяв, що воїни – батько і син – першими виконають удари по цьому дзвону й сповістять, що Україна є, вона буде жити і мир в Україні настане.

Цей дзвін я запланував зробити ще до початку великої війни – у 2021 році. Якимось ходив з місцевим священником отцем Василем по церковному подвір'ї, і ми заговорили про дзвони, що був би доречний третій дзвін, бо поки їх два. Я пообіцяв, що з великим задоволенням візьмуся за цю справу.

---

¹ Ці рядки Василь Погоріленко написав по дорозі з Києва до Назавизова, коли дізнався про загибель Олега Гринішака.

Почалася війна, потрібно було вирішувати інші питання – допомога військовим, волонтерство, а в той час війську потрібно було все. Дзвони якось відійшли на другий план, але я не забув про цю ідею. Уже в 2023 році я знову звернувся до отця Василя, аби він дав добро на продовження справи. Священник дав мені контакти дзвонарів з майстерні «Pracownia Ludwisarska Jana Felczyńskiego».

Ми з отцем Василем обговорювали, яке ж ім'я дати цьому дзвону. Було багато версій. Отець Василь сказав, що можемо назвати дзвін «Перемога». Але, на мою думку, перемога завжди має відтінок важких часів, важкого періоду в житті країни, людей. А кінцевою метою й бажанням кожної людини завжди є мир і бути в мирі. Тому я запропонував, аби цей дзвін носив ім'я «Мир». Але мир досягається жертвністю наших воїнів, які віддають усі свої сили та життя, аби у нас настав цей мир. Тому ми вирішили – нехай буде дзвін «Воїнів миру».

Він мав бути готовий до нашого храмового свята у селі – Усікновення Чесної Голови Івана Хрестителя. Та в майстерні запиталися з виготовленням й привезли його всередині жовтня.

Я тоді зідзвонився з Юрою Гринішаком та Олегом, й вони пообіцяли, що через тиждень приїдуть додому і будуть на освяченні.

Олег Гринішак загинув 25 жовтня, 1 листопада ми його похоронили. Дзвони освятили 5 листопада. Вирішили запросити усіх ветеранів та військових з нашого села, які в той час були вдома. Прийшло 11 хлопців. Вони всі одночасно вдарили в дзвін, зробили перший символічний удар. Здавалося, що той дзвін промовляє до кожного з нас, що звучить тисячами голосів загиблих воїнів. Усі були дуже схвильовані та зворушені.

Зараз дзвін «Воїнів миру» на дзвіниці церкви виконує свою місію – говорить, що Україна є і буде.

Назавизів – моє рідне село, де я народився і виріс. Тут моя родина, моє коріння. Так склалося, що з 1998 року я переїхав працювати у Київ, а в Назавизів приїздив на великі свята. Спілкувався більше з Юрою Гринішаком. Я знав, що він виховує двох синів – Олега та Івана.

З Олегом познайомився та почав спілкуватися уже під час великої війни. Він був у діючій армії. У той час я почав допомагати

ЗСУ, замовив за кордоном 150 комплектів натівської форми. Це був березень 2022 року. Привіз це все обмундирування до нашої сільської школи. Ми усе укомплектували й пороздавали перед усім хлопцям з нашого села.

Для Олега форму забирає батько. Він багато розказував про сина, про його життєвий шлях. Юра також сказав, що не може залишатися у тилу, коли син на війні, і він також має йти воювати. Згодом його зачислили до 65 окремої механізованої бригади.

Коли батько й син Гринішаки прийшли перший раз у відпустку, тоді я й побачив Олега. Ми сиділи в кафе за кавою й говорили. Потім була ще одна зустріч під час іншої його відпустки.

Моєю мрією було, коли закінчиться війна, більше часу проводити з Олегом, бо на мене дуже вплинули ці дві зустрічі з ним. Олег вразив своїм широким світоглядом, який не притаманний для кожного юнака. Вразив обсягом знань з історії – не просто знаннями скупих дат чи якихось фрагментів з історії, а саме глибиною знань, широтою осмислення й послідовністю викладу своєї думки.

Я поринав у його розповіді про історію, козацьку відвагу, славетний український дух воїнів і відчував, що цей юнак наскрізь просякнутий духом того козацтва та воїнства. Розумів, що це хлопець, на якому буде триматися наша держава. Я щиро вірив, що війна незабаром закінчиться, Олег повернеться і саме такі хлопці будуватимуть і розвиватимуть Україну.

Хотів щось подарувати Олегу та розумів, що він не потребував абияких подарунків. Тому подарував книгу про нашого церковного патріарха митрополита Андрея Шептицького. Олег обійняв ту книгу та щиро подякував. Сказав, що книга буде для нього як настанова для життя і він візьме її з собою. Коли Олег їхав на фронт, то свій військовий рюкзак наповнював книжками, а не харчами чи якимось спорядженням. Для нього духовна їжа була найважливіша. Матеріальні блага не були для Олега основними, головними були для нього духовні цінності.

Олег не мав подвійних стандартів у думках і вчинках. Він завжди говорив щиро, відверто, не залишав думку незакінченою. Умів правильно міркувати й обґрунтовувати свої думки. Він мав широкий кругозір і власний сформований світогляд.

Домашній побут, його поведінка, стиль одягу, вчинки свідчать про вплив на Олега духу козацтва. Те, що він добровільно пішов до ЗСУ, і глибока теоретична підготовка підтверджували, що він добре готувався бути гідним нащадком наших прадідів.

Його розповіді про побратимів, про ставлення воїнів один до одного, про дух побратимства, відвагу і рішучість перемагати мені дуже імпонували. Я розумів, що ці хлопці зараз є однією командою і від кожного залежить життя іншого, найбільше це розумів, мабуть, Олег.

Мені пригадалася служба на підводному човні, яку я пройшов у юності, що було суворою школою. Команда мала бути єдиним організмом, не можна було щось не виконати, чимось знехтувати чи про щось забути. Відповідальність і дисципліна, повна довіра до командира і беззаперечне виконання його команд – ось запорука того, що всі будуть живі. За таких умов не лишалася непоміченою жодна фальш. Така школа формує особливий тип людини – надійної на 100 %. Слова командира підводного човна, який завдяки авторитету і мудрості для команди був як Бог, перетворилися на життєвий принцип: «В екіпажу підводного човна є одна перевага – тут або всі помирають, або всі виживають».

Мені подумалося, що у цей воєнний час ми всі на одному підводному човні і жодна фальш тут не проходить, де б ми не були – на передовій чи у тилу. Зараз не може бути подвійних стандартів, якщо ми хочемо, щоб наша країна перемогла і процвітала. Олег Гринішак розумів це, він був відповідальним до кінця.

Олег вражав. Вражав насамперед своєю непересічною скромністю. Він міг би більше чогось вимагати, оскільки перебував на нулі, на передових позиціях. Але він жодного разу мені не подзвонив, що йому щось потрібно. Я більше сам нав'язувався через його тата. Олег ніколи нічого не просив для себе.

Коли Олег приїздив, завжди переодягався у цивільний одяг, аби його не вирізняли, і, напевно, не хотів привертати зайвої уваги.

Такі хлопці, як Олег, повинні вічно жити в нашій пам'яті. Їхніми іменами будуть названі вулиці. Одним із способів залишити слід про Олега – видання цієї книги.

«ВІДПОВІДАЛЬНИЙ І АВТОРИТЕТНИЙ»

Спогади вчителів, викладачів

«Щоб виховати людину високого інтелекту, красиву й багату емоціонально, вчитель не може обійтися без книги, без цілого світу художніх образів. Книга — велика сила, це правда, але в руках доброго вчителя, ми знаєм, ця сила подвоюється. Слава тому вчителеві, який на все життя прищеплює юному серцю любов до художнього твору, до його правди, до його краси».

Олесь Гончар

Надвірнянський ліцей № 4 – школа гарту героїв

Надвірнянська середня школа № 4 відкрила свої двері 1 вересня 1990 року. З того часу 884 учні здобули базову середню освіту (42 випуски), 801 учень здобув повну загальну середню освіту (41 випуск).

Всебічний розвиток дитини – головна навчальна мета ліцею. Освічені українці, всебічно розвинені, відповідальні громадяни і патріоти, здатні до інновацій, – ось загальна формула, до якої прагне ліцей, як і кожна школа в Україні.

Саме за такими принципами ліцей роками формує своїх випускників:

- цілісна особистість, усебічно розвинена, здатна до критичного мислення;
- патріот з активною позицією, який діє згідно з морально-етичними принципами і здатний приймати відповідальні рішення;
- інноватор, здатний змінювати навколишній світ, розвивати економіку, конкурувати на ринку праці, вчитися впродовж життя.

Школа пишається своїми випускниками, адже вони гідні громадяни. Кожен з них обрав свою життєву стежину і має власні досягнення. Серед них є захисники, науковці, прокурори, адвокати, підприємці, інженери, робітники, але всіх їх об'єднують любов до Батьківщини, турбота про її сьогодення і майбутнє.

Близько 40 випускників взяли до рук зброю і стали на захист України. На жаль, шестеро учнів ліцею вже ніколи не прийдуть на зустріч випускників:

Олег Павлишин 20.08.1978 р. н. Випускник 1995 року. Героїчно загинув 14 серпня 2023 року поблизу населеного пункту Роботине Запорізької області.

Гнат Тарасюк 16.08.1995 р. н. Випускник 2008 року. Героїчно загинув 13 серпня 2023 року у бою за Україну поблизу села Козачі Лагері Херсонської області.

Андрій Ніколаєв 13.01.1980 р. н. Випускник 1995 року. Героїчно загинув 31 грудня 2023 року у бою за Україну поблизу населеного пункту Спірне Донецької області.

Олег Гринішак 09.04.2002 р. н. Випускник 2017 року. Героїчно загинув 25 жовтня 2023 року у бою за Україну поблизу населеного пункту Кліщіївка Донецької області.

Володимир Юрців 24.03.1989 р. н. Випускник 2002 року. Героїчно загинув 3 січня 2023 року у бою за Україну поблизу населеного пункту Красна Гора Донецької області.

Юрій Позняк 02.05.1998 р. н. Випускник 2011 року. Загинув 17 жовтня 2022 року за Україну.

Також колишній учень **Володимир Алексєєв** перебуває в полоні після виходу з «Азовсталі».

«ДОРΟΣЛИЙ ШКОЛЯР»

СПОГАДИ ВЧИТЕЛІВ ЛІЦЕЮ

«Він був осередком тої доброї енергії»

Наталія Мазуренко, перша вчителька

Починаючи з перших днів навчання, Олег завжди був дуже серйозною, надзвичайно виваженою дитиною. Перед тим як щось сказати, він мусив гарно подумати. Був розумним не по роках.

Він умів відповісти на такі запитання, на які іншій дитині було важко дати відповідь.

Ми вивчали тему професії, і я питала дітей, ким вони хочуть стати. Дітки відповідали найпростіше – вчитель, лікар. Олежик встає і каже не одним словом, як інші: «У майбутньому я, звичайно, хочу стати орнітологом і палеонтологом». Коли він це сказав, у всіх дітей викликав велике здивування, адже вони нічого про такі професії не знали. Я прошу, аби пояснив. І все – тут йому не треба було вже ніякої допомоги. Для нього птахи, динозаври та історія були близькими. Олег розказав дітям, що таке палеонтологія. Він не просто десь почув це слово, він міг пояснити, що це таке. Такий у нього підхід був завжди – дуже серйозний.

Ми часто з його мамою спілкувалися. Вона казала: «Натале Іванівно, ми поки дійдемо додому, він мені всю дорогу розказує про динозаврів, про якихось птахів, ящурів». Усі енциклопедії, які могли бути, у нього були. Тут велика шана батькам, що вони купували ці книжки та підтримували його захоплення.

Олежик був дуже контактною дитиною, дуже відкритою. З ним можна було поговорити на серйозні теми. Чесно, важко собі уявити, аби дитина в такому віці мала якийсь життєвий досвід, як у дорослої людини.

Я вчила і старшого брата Івана, а потім Олега. Так склалося. Івась був дуже спокійний. На уроці, навіть коли знав відповідь, то тихенько собі сидів. Олежик уже ні – він свої знання вмів подати, піднести, розказати. Він не тримав це в собі.

Він був такий кругленький, рослий хлопчик. Його не ображали, і, чесно кажучи, ніхто би й не посмів. Олега сприймали як товариша. Він був душею колективу.

Дуже ладнав з дітьми. З ним було комфортно і дітям, і дорослим. Він така дитина, яка дається, щоб її любили, і яка так само вміє любити. По ньому було видно, що вмів знайти лад зі всіма. Діти деколи між собою мали якісь конфлікти, а він був виважений на рахунок того, як вчинити. Пробував пояснити, з'ясувати причину конфлікту у класі. Це було вроджене у ньому.

Із задоволенням допомагав на уроці, якщо хтось щось не міг чи не знав. Такі діти завжди запам'ятовуються.

Мав дуже багато інформації та знань, якими хотів ділитися на уроці. У нього рот не закривався. Це така паличка-виручалочка була для мене як вчителя.

Олег був дуже цілеспрямований. Якщо перед ним стояла якась мета, то він ішов до неї.

Взагалі його клас – то клас лідерів. Мало того, що всі допитливі, а по-друге – вони намагалися втілити свою мрію. Вони були дуже дієві. У них настільки багато було тої енергії, що у старших класах казали: «Та це такий клас...».

Вчителі старших класів деколи навіть боялись іти до них на уроки. Вони були дуже добрі діти, але вимагали, щоб їх зрозуміли. Вони хотіли спілкуватися на рівних. Там багато було неординарних особистостей, які зібралися в одному осередку.

Гарно вміли підтримати один одного. Колись ми мультики дивилися в класі. Я поставила переносний екран, лавку, і вони переживали, аби всі на тій лавочці помістились.

Олег, якщо робив добру справу, ніколи не виставляв цього напоказ. Є люди, які роблять дуже мало, але показують дуже багато. У нього цього не було. Це така цілісна натура, яка не потребувала схвалення збоку. Це було його. І це всі розуміли й через те до нього тягнулися. Він був осередком тої доброї енергії.

Олег любив математику, любив малювання. Мама малювала дуже гарно, і, видно, він від неї це перейняв. Це був різносторонній хлопчик.

Коли померла його мама, Олег навчався у другому класі. Я не намагалася ніколи його жаліти, тобто зробити йому некомфортні умови. Не було такого, мовляв, ой ти лишився сиротою, бідненький. Йому не треба було цього. Він був такий маленький мужчина. Олег не потребував цієї жалості, йому необхідне було розуміння. Але в жодному разі не жалість.

Не було такого, щоб він замкнувся в собі чи став якийсь інший після смерті мами. Можливо, став ще більш самостійним.

Тато часто привозив його на уроки. Відповідальними дуже були і тато, і Олег. Син вчився усього від батьків. Що закладено батьками, те й розвинеться, воно не візьметься нізвідки. Олег із татом приїжджали до школи й допомагали нам. Карнизи досі у класі висять, що вони прикріпили.

Олегова мама була дуже добра та відкрита людина. Вона настільки любила своїх хлопців. Все казала: «Вони два такі різні». Івасик дуже лагідний, на маму більше схожий, а Олег мав той міцний стрижень із самого дитинства.

У березні 2023 року у нас у школі була атестація, і ми сиділи в комісії. Зайшов хтось із вчителів і каже, мовляв, Наталія Іванівна швиденько, там вас чекають. Я виходжу – стоїть Олежик. Ну, чесно, важко було впізнати в тому чоловікові Олежика – високий, у формі, з бородою. Банальні питання: Як справи? Як ти? Як ви? Кого бачили, з ким зустрічалися? Ще Олежик привіз мені образ, який досі є у мене.

Олю Томин часто зустрічаю, то вона здалека, як мене бачить, кричить: «Наталіє Іванівно, а чого табличку нашого Олега так скраю повісили?».

Двоє моїх учнів уже загинули на війні. Страшно дивитись на ті таблички на школі, на ті портрети. Не там мали бути ті діти...

«Олегу завжди вдавалося тримати баланс у класному колективі»

Жанна Доценко, класна керівницка, вчителька української мови

Олега я запримітила ще тоді коли, коли він з мамою їздив до школи. Я також тим автобусом їздила. Автобус переповнений, а інколи порожній, але Олег завжди стояв і тримався за поруччя. Кажу: «Олежику, автобус порожній – сідай» – «Ні, дякую. Може, хтось із дорослих заїде, і треба буде сісти». Так від маленького.

Івась – старший брат Олега – вчився з моїм сином. І ми приїхали на похорон їхньої мами. Я пригадую того малесенького Олежика. Як він тоді ревно молився! Просто серце зупинялося, як дивилася на ту дитину. Він дивився в одну точку і дуже щиро молився. Він не плакав тоді, був такий стійкий, як міцний горішок.

Згодом я стала класною керівничкою класу, у якому навчався Олег. У ньому було багато дітей з лідерськими задатками, і вони змагалися між собою за першість. Олег на цьому фоні вирізнявся. Він був одним із лідерів. Він мовчав, вислуховував думку кожного, але його слово завжди було останнє. Після нього вже

ніхто не продовжував. Він міг сказати «Досить» або «Стопе» – і всі замовкали.

Олег був беззаперечним авторитетом у класі. Він завжди був справедливим. Коли несправедливо оцінювали якогось учня чи я несправедливо робила зауваження, він казав: «Ви добре дивіться. Це не він».

Цей хлопець був чесним і вмів брати чужу провину на себе. Діти могли у класі щось попсувати, й ніхто не признавався. Олег вставав і казав: «Це зробив я». Хоч я знала, що не він. Казав мені: «Вважайте, що я. Раз я не зміг цього запобігти, значить, я».

Одною із рис Олега була велика відповідальність. Якщо йому щось доручиш – завжди виконає. Вмів тримати слово.

Виростаючи у роботящій селянській сім'ї, Олег був працюючим. Він дуже радів й показував мені, які в нього кролики. Сам їх купив, сам зробив для них клітки. Каже якось мені: «Ви уявляєте, то це ж їх виростити можна й продати». У нього вже була така підприємницька жилка. І продавав на Торговиці. Він був ґазда. Дитиною він був уже дорослим і дуже самостійним.

Пригадую одну ситуацію, яка теж говорить про те, як Олег мислив, поводився. Якось побачив, як ми носили фарбу з вчителями з магазину до школи. «Що ви, Жанно Василівно, я вам допоможу!» Попросив зачекати його. Повернувся Олежик з татом, і ми поїхали разом купувати фарбу.

Олег завжди допомагав своїм бабусям. Одна Олегова бабуся жила в Надвірній, на Ломоносова, а друга в Назавизові. Він дуже переживав, коли бабуся мала високий тиск. Одного разу був відсутній на уроках, то пояснював мені: «Ви не думайте, я не прогуляю, я був біля бабусі». Він завжди з повагою ставився до старших. Дуже вирізнявся своєю порядністю, вихованістю, толерантністю і таким багатим духовним світом.

Олегу завжди вдавалося тримати баланс у класному колективі. Він і за однокласників переживав і, коли треба, міг стати на бік учителя, сказавши комусь із учнів, мовляв, дурнею займаєшся. І його слухали. А міг і подуркувати, коли всі дуркували. У класі він з усіма дружив, зі всіма спілкувався, усіх захищав.

Після дев'ятого класу я його дуже просила, аби далі вчився у ліцеї. Він відповів, що хотів би, але не зараз і поки не може сказати мені чому. «Ну тобі щось вище треба, ну ПТУ – це не твоє,

Олеже», – казала йому. «Усі професії почесні», – відповів мені, нагадавши при тому, що це я колись їм так казала. Що нема чого встидатися заробляти гроші, ким би ви не були, аби ви чесно працювали. Стидно вкрасти й обдурити.

Коли Олег уже навчався в училищі, все одно приходив до ліцею майже щодня. Ставав біля учительської, вітався зі всіма вчителями, обіймав, говорив. Інші хлопці також приходили, але вони якось конкретно йшли до спортзалу. Коротко віталися в коридорі, запитували, як справи, і все. А Олег завжди зупинявся й говорив: «Що тут? Як діти? Є хтось гірший від нас?», – постійно так жартував. Його цікавило життя ліцею.

За рік чи за два роки перед повномасштабним вторгненням Олег з однокласником Олегом Павлюком прийшли на останній дзвоник до школи. Обійняв мене і каже: «Вибачте нас. Ми такі довбодятли були».

Він вибачився за всіх, і я розплакалася. Олег, як завжди, взяв вину на себе за весь клас. Він не встидався вибачитися. Це могла зробити тільки сильна людина.

Коли був молодший, приносив до школи і давав мені читати історичні статті. І дуже дбав, аби я йому повернула ті газети: «Пам'ятаєте, я вам давав читати, то поверніть мені, будь ласка». Вони йому були потрібні, щоб ще комусь дати прочитати.

Ми завжди дискутували, мовляв, історія добре, але без української мови також ніяк. Адже українська мова – частина нашої історії.

Навчався чесно, ніколи не списував. Писав завжди те, що знає. Іноді я казала йому: «Олеже, ну я вийшла з класу, візьми щось піддивися». А він мені: «Нащо я буду списувати – це ж нечесно. Для чого я буду себе дурити?!».

До речі, він якось зізнався, що писав вірші. Це було в п'ятому або шостому класі. Обіцяв принести і таки приніс білий вірш, без рим. Дуже емоційний. Казав, що є ще, але вони поки «сирі».

Щороку на Покрову ми у школі проводили «Козацькі забави». Дітям вони дуже подобалися. Кожен клас щось готував, придумував собі гасло, емблему. Організувати всіх, вогонь розпалити – Олег завжди був першим.

Пам'ятаю, у п'ятому класі придумала, що на цьому святі будемо варити борщ на вогнищі. Вдома потушила буряк, зроби-

ла заправку і все, що треба. Знайшли великий казан, аби всім вистачило, аби всіх нагодувати. І наварили борщу. Їли всі – хто любить і хто не любить. Борщ на вогні – ну, дуже був смачний! І трошки лишилося в казані. Було шкода викидати, і я вилила у півлітрову банку. Чую, хтось із дітей каже: «Дивіться, дивіться, Жанна Василівна набирає борщ, певно, додому забере». А Олег відповідає: «А ти щось на той борщ принесла, що ти так говориш?». Такий був.

І коли він приходив на «Козацькі забави», то завжди брав не одну канапку, як інші діти, а багато, аби й для інших. І видно було, що дитина їх робила сама, бо хліб дуже грубо нарізаний і масло зверху так само накладено.

У березні 2023 року Олег прийшов із фронту у відпустку і завітав до школи. Ми всі прибігли, обіймаємося. Просимо, аби прийшов ще до дітей, аби поговорив з ними. «Ні, давайте після війни, після перемоги», – була його відповідь.

Якось знову влітку його зустріла, спитала, чи когось із наших бачив. «Та не хочу я їх бачити». Це він про тих, хто не воює, хто виїхав.

Була ще одна ситуація, коли Олегові слова розчулили мене до сліз. 9 квітня привітала його з днем народження: «Бажаю міцного здоров'я, бо міцний дух ти маєш. Залишайся таким, яким тебе я знаю, – добрим, щирим, порядним. Бажаю, щоб тебе ця жорстока війна не змінила. Прошу в Бога, щоб він захистив тебе і твоїх побратимів. Бережи себе. Низький уклін вам». Він відповів: «Щиро дякую вам. Кланяюсь вам у відповідь, бо ви також доклали зусиль, щоб я зараз був таким, яким я є».

На похороні, коли засипали яму, дивилася на Олегового побратима Михайла – хлопчину, який привіз його тіло. Як він бережно вибирав каміння, аби не попало на труну, аби був лише пісочок. А те каміння обережно сипав збоку...

«Такі люди, як він, творять історію»

Олег Гричко, вчитель історії

Олегові однокласники – цікаві учні, але мало хто з них прагнув вчитися. Олег якраз один із тих, хто хотів навчатися. Не кажу,

що він був відмінник, вчився трохи вище середнього рівня. Історія для нього була досить захопливим предметом. Олег читав з історії лише те, що йому було цікаво. Він не вчив усе підряд.

Я не пригадую, чи це восьмий клас, чи дев'ятий. Олег приносив мені читати історичні додатки до «Експресу». У нього була ціла підшивка. У моєму педагогічному досвіді ще не було такої ситуації, аби учень вчителєві приносив читати історичну літературу.

Пізніше він оформив підписку на «Клуб сімейного дозвілля». Видавництво почало масово друкувати українською мовою, і Олег став виписувати книжки. Кілька книжок приносив мені. Тоді це була художня література. Авторів не пам'ятаю, але була книга про те, як викрали секрет вирощування кави. Інша книга про шведську сім'ю, де батько з трьома синами грабував банки. Він читав багато на одному подиху і навіть на війні.

Олег мав загострене відчуття справедливості. Таким я його запам'ятав. Мав лідерські якості й за собою міг повести інших. Такі люди, як він, творять історію. І Олег міг би, якби не цей трагічний випадок. Я думаю, що він мав усі шанси зробити військову кар'єру.

Останній раз, десь у жовтні, він написав, мовляв, це ваш улюблений учень, як буде час – наберіть. Я зразу не відповів. Це покоління тільки переписується, а я звик говорити. Тому десь не зразу побачив повідомлення. Так і не передзвонив. Шкодою.

«Хотів дуже захищати Україну»

Андрій Долінський, учитель фізкультури

Олега знав з малих років. Уже тоді він думав по-дорослому.

Ріс спортивною дитиною, любив спорт. Щось йому подобалося більше, щось не вдавалося, але він завжди йшов до своєї мети.

А ще Олег ріс справжнім патріотом. Він дуже цікавився історією України. Приходив до мене й розказував, що нового й цікавого дізнався. Ніхто ніколи б не подумав, що дитина у школі може так думати і знати якісь такі серйозні речі.

Він займався у школі різними видами спорту і брав участь у шкільній спартакіаді, ніколи не відмовлявся взяти участь у змаганнях. Він був людиною слова. Сказав, що зробить або

прийде, то це не обговорюється. Уже у старших класах більше силовими видами займався – на перекладині, на брусах. Ходив на гуртки, позашкільні секції.

Ми з Олегом спілкувалися дуже просто, як старший брат із молодшим. Коли він був у дев'ятому класі, пам'ятаю, питався поради, куди йому далі йти навчатися, що далі робити. Сказав, що хотів би в армію. Хотів дуже захищати Україну. Він себе бачив у Збройних силах України.

Коли вже під час війни Олег приходив у відпустку, то завітав до нас у лицей. Розповідав багато, казав: «Андрію Ярославовичу, знаєте, я себе тут не можу знайти у цьому житті поза війною. Я себе там вже знайшов, я себе бачу тільки там». Я ці слова дуже запам'ятав.

В Олега була власна думка. Він мав свій погляд на життя. Настільки хлопець був відповідальний, розумний, дисциплінований та вихований, що дай Боже, аби кожні батьки мали такого сина, як Олег.

«...Я запам'ятав його як дорослу дитину»

Роман Романишин, директор Надвірнянського лицейу № 4

З того часу, як Олег переступив поріг нашого лицейу, я запам'ятав його як дорослу дитину. Мабуть, тому що, на жаль, не стало мами і його виховував тільки батько. І він уже відразу з початкових класів виглядав мені геть не по-дитячому.

З юних років мав свою сформовану думку. Тобто він погоджувався з деякими речами, але власну думку завжди міг висловити і обстояти. Це вирізняло його серед однокласників.

Він мав великий авторитет у хлопців. Одного разу була неприємна ситуація у класі з поведінкою. Ми говорили з дітьми, і Олег сказав: «Романе Петровичу, дайте нам пів години, і ми всі питання розв'яжемо». Потім прийшов і сказав так по-дорослому: «Це зробив той і той. Ми з ними поговорили, більше вони так робити не будуть». Це свідчило, по-перше, про авторитет, а по-друге – про відповідальність. Мабуть, так його виховували. І він міг постояти не тільки за себе, але й за інших. Стриманий, врівноважений і вихований хлопець.

Вирізняло Олега й те, що був впевнений у собі і справедливий. І, мабуть, завдяки таким рисам і пішов відстоювати нашу державу і став справжнім воїном.

Коли приходив у ліцей, говорив про друзів, з якими разом воює. Розказував нам реальну ситуацію. Міг розповісти про те, чим він воює, і відверто сказати, чого нам не вистачає для перемоги. Інформація з перших вуст завжди найкраще сприймається. А надто, якщо ти знаєш людину та довіряєш їй.

Олег був відвертим і не боявся у фейсбуці написати дуже гостро про те, що він думає. Часто в учительській із колегами обговорювали пости Олега. Це були сміливі думки.

Він звертався до віри, до Бога. Яскраві думки були не почерпнуті з інтернету, а йшли із серця.

Дуже запам'ятав, як ми їхали по гриби у Максимець. В автобусі сидів і Олег з татом. Він був тоді десь у класі шостому-сьомому. Я дивився, як він горнеться до батька, як тоді сам без страху йшов у ліс.

Усе починається з хати. Як у хаті говорять, як стають до молитви, як приходять на допомогу, така людина й виростає.

Отакий наш Олег, якого я пам'ятаю і якого ми будемо пам'ятати всі. І не лише його. На жаль, маємо багато прикладів.

«ПЕРШИЙ, ОЛЕЖЕ, ТИ ПЕРШИЙ» СПОГАДИ ВИКЛАДАЧІВ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОГО УЧИЛИЩА № 11 ТА ПРИКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

«Я не боюся смерті, й страху в мене нема»

*Мар'яна Козуляк, викладачка історії
Надвірнянського професійно-технічного училища № 11*

Олег був мені як син. Хоч в мене є свої діти, а він мій учень. Дуже його бракує.

В кожному епоху є люди, про яких говорять і з часом забувають, але є люди, які назавжди залишаються в наших серцях. Олег закарбував себе в історії сучасної епохи.

У 2017 році він вступив у наше училище. Виділявся на фоні інших учнів своєю життєвою позицією, поглядом на життя уже дорослої людини.

Серед галасливої дітлашні він вирізнявся – високий, дужий. Коли ми зустрічалися, я йому казала: «Ну що, людино без недоліків з арійською зовнішністю?». Він так колись про себе висловився. Високий, кучерявий, рудий, з бородою.

Олега цікавило все. Він брав знання з книжок на різні теми і міг розказати багато такого, чого ви, може, і не сподівалися почути від молодой людини, не знали. У спілкуванні з ним було що почерпнути.

Дуже багато читав. Ми обмінювалися книжками. Щось я йому приносила, щось він мені. Найбільше виявляв зацікавлення історичними книжками про національно-визвольний рух, козацький період, УНА-УНСО, боротьбу за Україну. Він хотів мати глибокі знання про Україну.

Перша книга, яку він дав почитати, – книга про Індію, документальний опис Грегорі Девіда Робертса «Шантарам». Наступну книжку дав «Українська якбитологія. Нариси альтернативної історії». Вона про те, що би було, якби, наприклад, Богдан Хмельницький не програв у війні, що би було, якби Павло Скоропадський пішов іншим шляхом. Я її читала дуже довго, так і не дочитала. Олег постійно питає: «Ви її прочитали? Ви її прочитали?». Потім знову згадав про ту книжку, коли був вже на війні, і написав: «Не читайте – то туфта».

Крім навчання, в Олега було ще одне завдання – піклуватися про бабусю. Його бабуся жила біля нашого училища. І він часто ходив її провідувати. Коли вдома нікого не було, то біг їй підігріти їжу. Бувало, шукають Олега в училищі, а він приходить і каже: «Я у бабусі був, я мав їй дати їсти».

Для нього стало трагедією, коли він не встиг на її похорон. Це було у березні 2023 року. Олег вже був на війні.

Для Олега обидві бабусі були авторитетами. Йому бракувало материнської любові, і він її черпав у бабусь. Може, частково тому тягнувся і до мене.

Коли в мене не було уроку чи після уроків, ми багато часу проводили за розмовами про життя, про історію. Хоч Олег не навчався в моїй групі, у нього був інший вчитель історії, але всі

в училищі знають, що він «мій Олег». Ми знайшлися як однокласці.

Він запам'ятався людиною слова. Надвірнянські хлопці ставилися до нього з повагою: чи це старші, чи молодші товариші чи просто знайомі.

Кожна людина має якісь недоліки. Здавалося, що і Олег десь там слухав, десь не чув, десь пропускав повз вуха. Він мав свою ідею, свою думку, і змінити ту думку інколи було дуже важко. Могло видатись, що це упертість, але це була певна позиція, яку він не хотів міняти в цей момент. Іноді він був непохитний. Хотів знаходити мотивацію у кожній справі.

Я бачила, що він знає історію, читає, цікавиться. На другому курсі йому натякнула, мовляв, поїдеш зі мною на олімпіаду. Відмовився, сказав тоді, аби шукала когось іншого. Я знала, що для участі в олімпіаді він був досить перспективний. Певний час не чіпала з тою олімпіадою, бо бачила, що не можу його мотивувати й переконати, чому саме він. На третьому курсі таки переконала.

Розуміла, якщо ми займемо перше місце, то треба буде їхати на обласну і змагатися зі студентами інститутів. Тоді ми на той рівень не сильно тягнули, але на рівень училищ – прекрасно! Я розуміла, що він може бути одним із переможців. Кажу йому: «Ти точно займеш третє місце. Мене це влаштовує цілком, а тебе?». Олег погодився.

Поїхали на олімпіаду, він усе написав, а через два дні були результати. Дзвоню Олегу й жартома кажу, що ми ж домовлялися про третє місце, а не перше. «Та ви кепкуєте?», – почувла у слухавку. «Перший, Олеже, ти перший». Він довго мені не вірив. Це була наша перемога, була перемога для училища за дуже довгий час. Ми займали третє місце, але першого я не пам'ятаю давно.

Тоді я також була в комісії й перевіряла роботи учасників. Переживала, аби мені не попалась робота Олега, аби не сказали, що я підсудила. Його робота потрапила до дуже поважного вчителя з Івано-Франківська. І він поставив Олегу найвищий бал.

На обласній олімпіаді ми не посіли призового місця, але все одно були задоволені результатами.

Олег не знав, куди йти далі після училища. Не був впевнений щодо вступу у виш. Ми розглядали різні варіанти. Врешті, Олег сказав, що якщо вчитися, то тільки на історичному факультеті. Почали готуватися. Повторили історію, підучили географію, яку теж треба було здавати.

Олег поїхав складати ЗНО. Дуже радів, що добре написав українську мову. Набрив достатньо балів з історії та географії. Він подав заявки у три університети. У Львівській політехніці був п'ятим у списку за рейтингом. На державну форму навчання проходило лише четверо. У Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича одразу потрапив на державну форму навчання. Також пройшов у Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, але на платне навчання. У Львів не встиг, бо затягнув з документами. Дуже довго вагався між Чернівцями та Франківськом. Вибрав Прикарпатський, бо так було ближче до тата.

Потім Олег перевівся на заочне навчання й пішов на роботу. Він хотів йти служити за контрактом в армію. Я про це знала. Точно вирішив, що йде у 80 десантно-штурмову бригаду, а потім в ООС. Це для нього було метою, де він може найкраще проявити себе у захисті України.

Коли почалась велика війна, ми з ним постійно переписувалися. Я дуже переживала за нього. Дивилась, аби світилися зеленим галочки в повідомленнях. Якщо світилися, я була спокійна.

Переписувалися певними загадками. Я вгадувала, де він є. Коли їх перевели на Бахмутський напрям, він вже не писав, де вони. По приїзді у відпустку ми обов'язково бачилися.

До мене приходять інші мої учні, які воюють. Бачу у їхніх очах страх або невизначеність. Коли приїхав Олег і я побачила його очі, сказала: «Таке враження, що для тебе війна в кайф». А він відповів: «Не повірите, але так воно і є. Я не боюся смерті, й страху в мене нема».

Для нього мета життя – захищати Україну. Тому він переміг страх і біль.

Кажу йому: «Ти для мене – патріот, приклад патріотизму, який мав би бути у кожному». А він: «Ні, я націоналіст». Кажу: «Ну, давай ти будеш патріотично націоналістичним українцем». «Ні, я націоналіст», – знову на своєму. Пояснюю, що патріот це

той, хто за Україну готовий віддати все і живе Україною. Він жив Україною, хотів Україні кращого. Рвався в армію контрактником. Розказую: «Націоналіст – це людина, яка живе ідеєю і йде у певному напрямі за цією ідеєю». «Ні!», – каже.

Одного разу Олег попросив знайти йому маленьку Біблію чи Святе Письмо. Я довго шукала і врешті знайшла маленьку, у чорному шкіряному чохла. Він дійшов до того, що хотів мати Святе Письмо біля себе. Це дуже хороша потреба.

Від початку повномасштабної війни в Олега було бажання молитися на вервиці, але не було часу. Він носив її на шиї. Просив мене навчити молитися.

Останнє, що я йому передала, це була книжка «Як молитися на вервиці». Прийшов той момент, коли він захотів пізнати щось більше для себе. Я не знаю, чи він встиг тою книжкою скористатися.

До нього мала їхати ще одна посилка. Йшлося до зими, і я хотіла купити й передати Олегові хімічні грілки на плечі, на руки, на ноги. У неділю написала йому, але відповіді не отримала. Під вечір відчула щось недобре. Далі був тривожний понеділок, а у вівторок подзвонили й сказали, що сталося.

Він був із тих учнів-друзів, які при зустрічі обіймали. У мене навіть немає спільного з Олегом фото, бо нам найбільше було потрібне спілкування.

Якось Олег написав мені, мовляв, я про нього забула й не пишу. Я відповіла, що він завжди у моїй пам'яті, у думках, у молитвах. А він тоді попросив: «А можете помолитися за хлопців, але то список великий».

Я спочатку мала перед собою листочок із записаними іменами, потім на телефоні, а згодом всі імена залишилися у моїй пам'яті. Я завжди починала молитву з них: Олег, Саша, Андрій, Василь, Володя, Слава, Сергій, Андрій, Ростислав, Анатолій, Микола, Олексій, Роман, Володя, Юра, Зорян, Андрій, Василь, Саша, Михайло. Так Олег націлив мене щодня вранці і ввечері молитися за воїнів, за Україну.

Знаю, що в Олега є великий архів книжок. Якось сказала батькові, мовляв, як не будете знати, що з ними робити, – я знайду їм призначення. Треба, аби їх читали інші діти!

**«...Своє таке коротке життя
присвятив служінню Україні
заради її вільного майбутнього»**

*Василь Сішук, керівник фізичного виховання
Надвірнянського професійно-технічного училища № 11,
ветеран АТО, боєць 76 батальйону 102 бригади ТрО*

Олег Гринішак відрізнявся навіть у юному віці своїм баченням ситуації в державі, своїм патріотизмом. Він знав, що я з 2014 року воював, і часто приходив до мене поспілкуватись на різні націоналістичні теми. Він був відкритим націоналістом, чітко усвідомлюючи, що таке Україна, наскільки глибоке коріння нашої держави.

Олег часто приходив до мене у спортзал займатися. Навіть було таке, що не йшов на якийсь урок, але попереджав, що йде до мене. І вчителі відпускали.

Олег розповідав, що щодня бігає по п'ять кілометрів. Я хвалив його. Ще у нас у спортзалі були гриф, гири. Ми разом з ним займалися. Я підбирав вправи, аби певну групу м'язів пропрацювати. З годину-півтори займаємося, а потім ще грушу б'ємо.

Олег фізично був досить розвинутий – рослий, плечистий, десь під 190 см зросту точно. Мав потужну, я б сказав, скандинавську статуру. Потім ще бороду собі відростив руду і справді був схожий на вікінга. Йому пасувало.

Не пам'ятаю, в якому році, Олег виграв олімпіаду з історії. Він не був спокійним хлопчиком, зацикленим на навчанні, це хлопець з характером – і тут виграє олімпіаду з історії. Для нашого училища це була подія.

Олега цікавили конкретні предмети й конкретні науки. Він займався спортом і любив історію. Я вважаю, що це правильно. Ми можемо орієнтуватися в багатьох напрямках, але обираємо якийсь конкретний і з ним уже працюємо по життю.

Захоплення історією, націоналізм, патріотизм. Я не знаю, як це в ньому сформувалося, але вже було, коли він прийшов до нас в училище.

Олег подарував мені «Декалог українського націоналіста». Висить у рамочці у мене в кабінеті в училищі.

Однозначно, дуже тішило, що є такі студенти. Неприємно тільки те, що їх мало, дійсно патріотів, які хочуть тут жити

й працювати. Я вже не говорю про те, аби воювати за нашу державу. Які не стогнуть, що в них щось не виходить або хтось їм щось винен. Мені здається, що це як мінімум не по-чоловічому. Кожен сам творець своєї долі, свого щастя. Я так завжди вважав.

Олег ніколи не жалівся, що йому чогось не вистачає або йому важко. Ніколи. Я жодного разу такого від нього не чув: ні коли він був учнем, ні коли був на війні.

Якось під час тренування в училищі розпитував його, що далі, які в нього плани на майбутнє. А він каже: «Ну, ви воювали, тато мій у ДШВ служив». Він собі запланував, що має піти служити.

Після училища Олег працював у надвірнянському універмазі у «Фокстроті». По дорозі на роботу я часто ставав попити з ним кави. Він мене завжди запрошував: «Ярославовичу, на каву!». Коли у мене народився син, Олег один із перших дізнався про це. Вігав і щиро радів за мене. Казав: «О, нормальний пацан буде рости».

Якось повідомив, що все-таки хоче у десантно-штурмові війська: «Я їду у львівську 80-ку. Я хочу туди». Цілеспрямовано хотів туди. Для нього це було в пріоритеті.

Я сказав, що якщо він собі вибрав такий шлях, значить, це його. Хоча, можливо, не дуже його тоді підтримував. Я був на зборах у 80 десантно-штурмовій бригаді. Це дуже крута та потужна бригада, але я розумів, що ДШВ – це ті війська, які одні з перших ідуть воювати.

У 2021 році Олег підписав контракт.

Потім почалося повномасштабне вторгнення. Я вже на той момент був контрактником 76 батальйону 102 бригади ТрО. Знав, що Олег також воює. Ми з ним переписувались, зідзвонювались, коли була можливість. Він казав, що в Донецькій області, потім у Запорізькій.

Дуже часто з ним спілкувався, коли він був в учебці. Олег мені розказував, що його, можливо, командиром відділення поставлять. Здебільшого переписувалися. Він мене розпитував про сина. Дуже радів: «Аби був такий, як ви». Ну, звичайно, кажу, сина будемо виховувати правильним нормальним українцем.

Я думаю, серед історичних постатей Олегу була близька постать Степана Бандери, як людини, яка значну частину свого життя поклала задля відродження України. Олег також своє

таке коротке життя присвятив служінню Україні заради її вільного майбутнього. Бо Україна – це держава, яка вистоїть проти дуже потужного противника. Це війна за незалежність.

«...Перебуваючи в небезпеці, він думав про інших, хотів допомагати і бути потрібним...»

Ігор Кочкін, викладач Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

«Надіюсь, що після перемоги обов'язково візьму участь в археологічній практиці і нарешті буду копати землю не через те, що мені потрібен окоп». Це було останнє повідомлення Олега Гринішака своєму викладачу кафедри етнології і археології факультету історії, політології і міжнародних відносин Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника Ігорю Кочкіну.

У червні 2023 року, коли Олег написав викладачу, студенти-археологи були на розкопках Галицького замку. Ігор Кочкін розказав про це й нагадав своєму студенту про розкопки замку у Надвірній.

Олег вступив на денну форму навчання на факультет історії. Та згодом хлопець перевівся на заочне навчання.

Кочкін читав у групі Гринішака основи антропології та археології. За словами Ігоря Кочкіна, навчання в Олега йшло непогано. Бувало, що невчасно здавав роботи, але таке у всіх заочників трапляється.

У 2021 році університет вперше в умовах пандемії отримав можливість проводити польову археологічну практику. Група Кочкіна потрапила у Надвірну. Працювали на розкопках замку у міському парку. Від того замку, на жаль, лишилася лише вежа. Робота тривала два тижні.

Заочники археологічну практику зазвичай проходять, виконуючи індивідуальне завдання за місцем проживання. Та оскільки Назавизів, звідки Олег родом, поруч із Надвірною, то Ігор Кочкін запропонував йому долучитися й так захистити практику.

Та в Олега тоді була робота, і він не встигав. Однак викладач не залишив у спокої свого студента й замок у Надвірній. Він дав Олегу завдання написати письмову роботу про цю твердиню. Олег впорався, хоч інформації про міський замок у Надвірній не так вже й багато.

«Олег надіслав мені роботу й підписав, що може й хоче краще, – пригадає Ігор Кочкін. – А потім 27 серпня 2022 року я отримав від нього таке повідомлення: „Добрий день. Я нехороший студент нашого університету. Я зараз на фронті. І довелося викопати такі знахідки. Ці знахідки були під шаром піску, потім ґрунту. Хотілося поділитися з вами радістю. Також починаю знаходити шматочки скла”.

До повідомлення додав фотографії. На тих фото фрагменти посуду, кахлів. Кахельних пічок у селян не було, тому там цілком міг бути якийсь панський маєток, як вважає викладач.

Ігор Кочкін відповів Олегу: «Вітаю вас як захисника нашої країни. Не варто себе називати нехорошим студентом. Чомусь голова профспілкового бюро не згадала вас у списку студентів-фронтників. Я їй передам цю інформацію. Щодо ваших знахідок, то такий матеріал можна було би побачити в Надвірній, куди я вас запрошував минулого року на археологічну практику. Весь комплекс тягне на XVII-XVIII ст. Серед ваших знахідок виділяються фрагменти горщиків, уламок глечика, пічні кахлі, гутне скло, кістки свійських тварин. У стінці окопу шурфу видно культурний шар. Він темно-сірого кольору ближче до чорного. Можливо, там будуть і шматочки деревного вугілля. Окоп має бути глибше. Бережіть себе».

Олег відписав, що зберіг на карті місце, аби, коли закінчиться війна, повернутись туди й продовжити розкопки. «Я в зв'язку з війною пропустив багато навчання та й до війни не був зразковим учнем. Хочу у вас попросити порадити мені літературу з археології, мистецтвознавства, архітектури, аби мати хоча б базове уявлення про обраний мною фах».

Олег не знав, чи в нього вийде поєднувати війну і навчання: «Чи протягну до закінчення четвертого курсу, але в мене є велике бажання навчатися, дізнаватися щось нове. Навіть під час бойових дій».

Ігор Кочкін купив кілька онлайн-книг й надіслав Олегу. Це були два томи: «Історія цивілізації України. Від кіммерійців до

Русі» та «Історія цивілізації України. Від Русі до Галицького князівства». А також статтю Л. Мироненко «Керамічний комплекс Батурина XVII – початку XVIII ст.», адже це майже аналогічне тому, що Олег Гринішак знайшов на Харківщині.

«Зовсім немає що читати. Недавно читав Ернста Юнгера „Війна як внутрішнє переживання“. Можете кидати абсолютно будь-яку літературу, мені зараз піде все. Погода не сприяє активним бойовим діям, і мушу щось читати, аби згаяти час», – Ігор Кочкін перечитує ще одне повідомлення від Олега. «Я не можу цього пояснити, але на війні я навіть поезію почав читати, що до цього ніколи не робив. Правду кажуть, що декого війна заставляє почати палити, а декого – займатися живописом», – писав Олег.

Викладач надіслав Олегу книгу у жанрі альтернативної історії «Дефіляда в Москві» В. Кожелянка. «Ігорю Тарасовичу, щиро вам дякую, наразі саме те, що потрібно. Потрібно деколи себе розряджати художньою літературою, аби дати мозку трошки відпочити. Вибачте, ви завжди цікавитесь за мене і мое здоров'я. Дозвольте поцікавитися, як ви і ваше здоров'я? Якщо я зможу вам якимось допомогти, то звертайтеся. Допоможу чим зможу», – написав Олег своєму викладачу. Уявіть собі, перебуваючи в небезпеці, він думав про інших, хотів допомагати і бути потрібним...

ДИТИНСТВО / РОДИНА

Хрещені батьки – Олег Дерещук та Надія Гринішак тримають щойно охрещеного Олега Гринішака

Малий Олег любив приходити у кіоск тітки Надії, який був біля їхнього будинку

Військовою темою Олег цікавився з дитинства

Олег та пекінес Джесіка

ДИТИНСТВО / РОДИНА

Любов Гриншак
всю душу вклала у своїх синів

Перше причастя Івана

Бабуса Ганна та дідусь Ярослав
Полатайки

Бабуса Оля та дідусь Юрій
Гриншаки

ДИТИНСТВО / РОДИНА

Юрій Гринішак з дружиною
Любою та синами Іваном
і Олегом на святі міста

Бабуся Оля
замінила Олегу маму

Олег у гуцульському вбранні.
На війні собі вибрав позивний –
«Гуцул»

Олег дуже любив свою тітку Тетяну
і завжди її кликав не інакше,
як Танюша

ДИТИНСТВО / РОДИНА

Школяр Олег Гринішак

Брати – Іван і Олег. Між ними вісім років різниці, але хлопці дружили один з одним

Олег любив гори Карпати

Олег та Іван Гринішаки з двоюрідною сестрою Олею Гринішак

ДИТИНСТВО / РОДИНА

Олег з улюбленими
племінниками Тимофійком
та Артемом

Олег щодня пробігав близько
десяти кілометрів, займався на
турніках, бо готувався до армії

Олег дуже пишався,
що є хресним батьком
Тимофійка

Анна Бойчук та Олег Гринішак
стали хресними батьками
Тимофійка чотири роки тому

ДИТИНСТВО / РОДИНА

Свята вечеря на Різдво.
Внуки Іван і Олег з бабусею Ольгою

Дружна родина

Друзі Олега з його бабусею

Надія Гринішак, Ольга Гринішак, Іван Гринішак та Тетяна Алексеєва у Франківську на врученні ордена «За мужність III ступеня» (посмертно)

ОДНОКЛАСНИКИ / ДРУЗИ

В Олеговому класі було багато лідерів, але його слово було останнє

Закінчення навчання в лицї

ОДНОКЛАСНИКИ / ДРУЗІ

Компанія до театру:
Олег Гринішак, Наталя Якубів
та Аня Бойчук
(Олегова троюрідна сестра)

Олег Гринішак, Микола Луцюк
та Максим Плужніков

Олег Павлюк, Олег Гринішак, Микола Луцюк,
Максим Плужніков, Ілля Гайдаш

ОДНОКЛАСНИКИ / ДРУЗІ

Друзі дитинства. Між собою називали себе «шпана», а гараж, де завжди збиралися – «барлога».

Андрій Дмитренко, Олег Гринішак та Максим Плузніков на весіллі у друга

Олег Гринішак з Наталею Якубів йдуть перший раз до театру, який виявився останнім, на символічну виставу «Кохання з присмаком дощу»

ПОБРАТИМИ

Олег Гринішак під час служби
на контракті. 2021 рік

ПОБРАТИМИ

Олег Гринішак
щодня напоготові до бою

ПОБРАТИМИ

Група Олега. На жаль, вже багатьох немає серед живих

Олег Гринішак
на перепочинку

ПОБРАТИМИ

Погляд Олега завжди
був звернений до Небес

Святослав Приймак «Абдула»,
волонтер та Олег Гринішак «Гуцул»
з прапором рідної 80 ОДШБ

Олег Гринішак
освоює
протитанковий
гранатомет
«Джавелін»

ПОБРАТИМИ

Разом до перемоги

Олег Федькович «Сімба» та Олег Гринішак «Гуцул»
(«Сімба» загинув у грудні 2023 року)

ПОБРАТИМИ

Олег Гринішак «Гуцул», Олег Федькович «Сімба»,
Микола Бабич «Папай»

Олег перед виходом на «роботу»

Маскування понад усе

ПОБРАТИМИ

Микола Бабич «Папай» Олег Федькович «Сімба»,
Олег Гринішак «Гуцул» вирушають на позиції

Протитанкісти 80 ОДШБ

ПОБРАТИМИ

Олег Гринішак
і Микола Бабич «Папай»

Олег Федькович «Сімба», Олексій
Кулінічев «Крим», Олег Гринішак
«Гуцул», Микола Бабич «Папай»

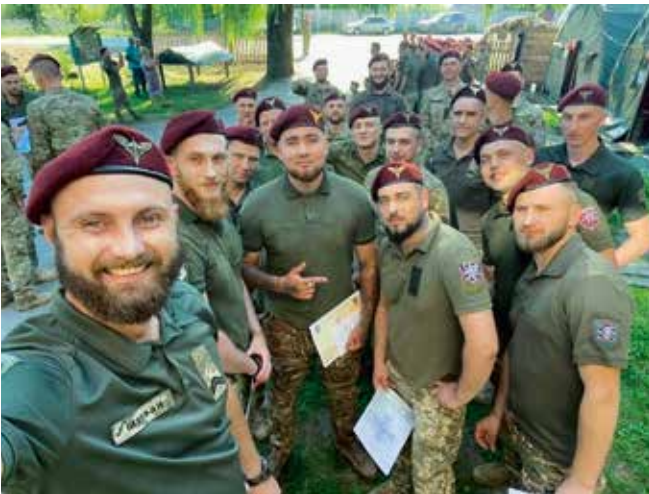

Великдень на Донбасі. Михайло Малих «Борщ», Олег Федькович «Сімба»,
Святослав Приймак «Абдула», Роман Пацай «Ромео»,
Олег Гринішак «Гуцул» та Микола Бабич «Папай»

ПОБРАТИМИ

Олег Гринішак «Гуцул», Святослав Стефанишин «Оса»,
Михайло Малих «Борщ»

Завершення курсів сержантів. Липень 2023

ПОБРАТИМИ

Підготовка до першого стрибка з парашутом під час служби. Олег дуже цим пишався

Олег читав книги на фронті у перерві між бойовими завданнями

ПОБРАТИМИ

Великдень на передовій.
Олег Гринішак та побратим Антон Петрівський

Солдат-контрактник
Олег Гринішак 2021 рік

ПОБРАТИМИ

Олег Гринішак та побратим з 25 бригади

Олег Гринішак «Гуцул», Микола Бабич «Папай»,
Роман Пацай «Ромео» та волонтери з Надвірної –
Арсеній Сізанський та Юрій Гунда

ПОБРАТИМИ

Ізюм, вересень 2022

Олег Гриншак «Гуцул», Олег Федькович «Сімба»,
Святослав Приймак «Абдула»
радіють волонтерським смаколикам

ПОБРАТИМИ

Олег в улюбленій вишиванці-флісці

Візд «на роботу». Спереду Олег Гринішак «Гуцул» та Микола Бабич «Папай», а позаду Олег Федькович «Сімба» та Андрій Гузов «Берц»

ПОБРАТИМИ

Олег Гринішак «Гуцул» і Петро Дичок «Фантом» працювали в одному розрахунку три місяці – нищили ворожі танки

Вечеря з побратимами

ПОБРАТИМИ

Великдень на Донбасі.
Замість кошиків військові шоломи та коробки

Червоний Тік. Воїни Світла. Середина квітня 2022 року

ПАМ'ЯТЬ

Могила Олега Гринішака в с. Назавізів

Наталія Якубів на могилі Олега
поправляє вервичку на його портреті

ПАМ'ЯТЬ

Після похорону Олега. Тітка Надія Гринішак, побратими Михайло Малих, Олег Бобеляк, Роман Пацай, волонтер Юрій Гунда та сусід Микола Свідрук. Останні дуже допомагали Олегу та його побратимам

Олегові нагороди

ПАМ'ЯТЬ

Юрій Гринішак разом із старшим сином Іваном вшанували пам'ять про Олега на найвищій вершині України – горі Говерлі

Дзвін Воїнів миру

ПАМ'ЯТЬ

Музей у Олеговій кімнаті

Друзі Олега зробили для його батька та тітки такі годинники

Медаль «Воїн світла» Надвірнянська міська рада вручає родинам військовослужбовців, які віддали життя за Україну

Під цими стягами боровся Олег Гринішак – революційним прапором ОУН, державним України та прапором рідної 80-ї бригади

ПАМ'ЯТЬ

Музей у Олеговій кімнаті

Подарунок батька. Брелок з написом:
«Сподіваюся, ти віриш у себе так само,
як вірю у тебе я. Знай – ти сильніший ніж
ти думаєш. Сміливіший, ніж тобі здається.
Пишаюся тобою. Твій тато»

З цих фото Олег ніби говорить нам: «Пам'ятайте якою
ціною нам дається синє небо і жовте сонце»

В Олеговій кімнаті багато книг та ікон

Книги в Олеговій кімнаті. Він сам був, як книга.
Від нього можна було черпати і черпати

ПАМ'ЯТЬ

«Від «Абдули» за «Гуцула».
Побратими мстяться ворогам за смерть Олега

Музей у Олеговій кімнаті

Стараннями Василя Миколайовича Погоріленка живим для життя, померлим для вічної пам'яті звучить дзвін Воїнів миру у с. Назавизів. На фото Василь Погоріленко звертається до односельчан, поруч Назарій Глуханюк, атовець, староста Назавизова і Лілія Івасик методист управління освіти Надвірнянської міської ради

Освячення дзвону Воїнів миру у с. Назавизів

ПАМ'ЯТЬ

Олег Гринішак дуже любив книги. Навіть зараз друзі приносять на могилу його улюблені книги, зокрема, збірку віршів Василя Симоненка

Іван Гринішак написав на прапорі улюблену фразу брата:
«Мій блиск проб'є темряву, моє світло розжене морок»

ПАМ'ЯТЬ

У пам'ять про сина Юрій Гринішак зробив у кімнаті Олега музей. Кожна річ розкаже яким він був, яким рік та яким ставав воїном

Цей прапор Олегу з тепловізором передали на війну односельчани. Він був з ним усю війну

ПАМ'ЯТЬ

В Олеговій кімнаті батько зробив невеликий музей у пам'ять про сина

Світлана Лелик – журналістка, упорядник книжки, стараннями якої зібрані матеріали про Олега Гринішака

ПАМ'ЯТЬ

Найважливіше вшанування пам'яті Олега Гринішака – це продовження боротьби за Україну. Зіновій Андрійович – мер міста Надвірна вантажить благодійну допомогу ЗСУ

Отець Василь Штангрет,
священик церкви Усікновення Чесної Голови
Івана Хрестителя села Назавизів

ПАМ'ЯТЬ

Ця маленька портативна Біблія завжди була з Олегом на фронті на всіх завданнях. І в день загибелі також...

Куток пам'яті у катехитичному центрі і місце шани тих, хто загинув за нас. Тут фото воїнів села: Олега Гринішака та Ігоря Бакоти

ІШОВ ЗА ПОКЛИКОМ СЕРЦЯ

Спогади однокласників та друзів

«Він тримав нас у купі. Він нас – своїх друзів – виховав. Навчив правильних речей: як ставитися до людей...»

Юлія Томин

«Він завжди міг підтримати – словесно, фізично, духовно»

Юлія Томин, однокласниця, подруга

Наша історія з Олегом почалась ще в дитинстві. Ми з ним були в одній групі в дитячому садку. Я довгий час заздрила йому через те, що він ніколи не залишався на денний сон, а під час обіду йому завжди давали добавку. І я мала таку велику дитячу образу на нього! Але в садочку працювала його мама, і зрозуміло, чому в нього були такі привілеї. Звичайно, зараз я згадую цю історію з усмішкою.

Далі була школа. У молодших класах між нами не було таких близьких стосунків, але вже в підлітковому віці ми почали частіше розмовляти, гуляти і сильно здружилися. У нас зорганізувалась невеличка компанія, де я була єдиною дівчиною.

Шкільні роки були дуже насиченими. Олег у певний період кардинально змінив свій імідж – джинси, шкіряна куртка, зовсім інша зачіска. Такий собі стиль 90-х. І ми за ним. Разом слухали шансон, підспівували. Вчителі були не в захваті від цього, говорили, що наш клас найгірший за всю історію школи. Ми тільки сміялися з цього. Та романтика 90-х швидко пройшла.

Олег сильно любив історію України й читав багато книг про історичні події, тому наш історик Олег Богданович дуже любив з ним подискутувати на різні теми. Їхня розмова могла зайняти цілий урок і навіть перерву. Часто це були дискусії на підвище-

них тонах, бо Олег був запальним парубком. Він же придумав нашому історику прізвисько.

У пам'яті досі залишилась картина, як Олег сидить на останній парті і в одній руці тримає чотки, а в другій телефон, з якого звучить шансон. Учитель робить йому зауваження і попереджає, що поставить погану оцінку. Олег посміхнувся й сказав: «Ви ж знаєте, що за поведінку не можна ставити оцінку. Тому питайте мене все, що хочете, а тоді будемо вирішувати що й до чого».

Коли комусь потрібна була допомога – Олег ішов і допомагав. Незалежно від того мав він на це час чи не мав, мав для цього гроші чи ні – завжди допомагав. Він завжди міг підтримати – словесно, фізично, духовно. Будь-яке питання Олег розв'язував швидко.

Олег був дуже щирою та доброю людиною. Людиною з великої букви, бо ніколи нікого не залишив у біді. А у нас були різні ситуації. Він завжди за всіма приглядав. Хоч не найстарший із нас, але поведився як батько нашої компанії.

Він нас – своїх друзів – виховав. Навчив правильних речей: як ставитися до людей, як відсіювати тих, хто нам не потрібен. Мене, наприклад, навчив розумітися на людях. Він якось вмів бачити людей наскрізь. І я можу вже визначати, чи потрібне мені спілкування з певною людиною чи ні.

Своєю загибеллю Олег об'єднав людей, з якими спілкувався. Я не знала рідних Олега, його побратимів, деяких інших друзів. А тепер ми – невелика сім'я. В Олега була сім'я вдома, а була сім'я на вулиці. До речі, у нього був коронний тост, який він виголошував на кожний день народження друзів: «Вип'ємо не за ту сім'ю, що вдома, а за ту, яка на вулиці». Він постійно запізнювався на святкування і всім іменинникам дарував велетенські кавуни.

Коли Олег був у відпустці, заходив до мене на роботу в кафе. Замовляв салат, пив вино або чай. Він дуже любив натуральні чаї. Потім їв десерт і йшов у своїх справах. А вже ввечері ми з ним зустрічалися на Ломоносова, сиділи та говорили про все на світі. Про Бога, про молитву та Біблію. Він привчив мене до молитви, бо я ніколи не молилася. Віри аж такої в мене не було, але він завжди нагадував про неї. Писав мені: «Не забудь помолитися».

Я безмежно вдячна Всесвіту, що мене оточують справжні хлопці. І один із них – Олег. Він втілював усі найкращі якості людини, які лише можна було б уявити. Він подарував мені величезну кількість емоцій та спогадів. Про Олега знатимуть мої діти, а якщо дасть Бог, і онуки.

Після його загибелі тепер по-іншому сприймаєш життя, людей, по-іншому дивишся на різні ситуації. Шукаєш у людях ті якості, які були в Олега. Шукаєш те, що б нагадувало про нього. Я вдячна за скарб, який він лишив після себе. Він подарував мені віру у себе. Він вселив у мене віру в Бога, яка допомагає зараз. Вдячна за людей, які оточували його, а зараз вони поруч зі мною.

«Наше покоління хоче відстояти свою землю, Батьківщину і може воювати»

*Андрій Дмитренко, однокласник, друг,
військовий 76 окремого батальйону 102 бригади ТрО*

Ми з Олегом із першого класу подружилися. Потім у бурсу разом пішли на зварювальників, разом працювали на Буковелі. Одна компанія постійно. Яюсь життя і проходило пліч-о-пліч.

Олег був веселий, товариський і завжди щирий.

Служити в армії він хотів давно, ще зі школи. Поїхав до Львова, вступив до 80-ї десантно-штурмової бригади. Йому там сподобалося. Війну він зустрів вже зі зброєю в руках, а ми її взяли трохи пізніше.

Хлопці з нашої компанії – ми всі воюємо. Наше покоління хоче відстояти свою землю, Батьківщину і може воювати. Молоді люди більше рвуться у бій, прагнуть щось зробити, щось змінити.

Від початку вторгнення ми з Олегом спілкувалися час від часу, бо у нас була спільна робота, але на різних напрямках. Він на «Стугні» (український протитанковий ракетний комплекс), а у мене був «Корсар». Трохи подібні комплекси, але відмінності є, тому щось він запитував мене, а щось я його, бо рано чи пізно пригодяться знання. Я питав у Олега, як робити перекурти з РПГ (ручний протитанковий гранатомет).

Олег «підсадив» мене на читання під час війни. Дав почитати Дмитра Корчинського «Війна у натовпі». А другу книгу я купив сам – Юрій Винничук «Танго смерті». Її Олег порекомендував.

З ким би Олег не спілкувався, усім радив книжки і всім різні. Щодо книжок він сильно переживав. Міг щось дати і забути, а книгу ні – мусиш повернути.

«Він як лідер думав про всіх, а про себе в останню чергу»

Костянтин Сушириба, друг, військовий 108 батальйону 10 окремої гірсько-штурмової бригади «Едельвейс»

Олег – це приклад надійного і водночас чуйного друга, товариша, який ніколи не залишить у біді. Олег – гідний для наслідування приклад патріота.

Олег вирізнявся своєю турботливістю. Яюсь я підробляв у «ПБС» (дорожня компанія). У Назавизові якраз ремонтували дорогу, а я вночі охороняв техніку. Олег до мене прибігав часто. То поїсти принесе, то компоту. Ми сиділи й говорили, а потім він ішов до дому. Олег, як мав можливість допомогти, то ніколи не відмовляв.

Яюсь ми поїхали на День прапора в Київ. Цілий автобус атовців із Надвірної і ми. Ще школярами були. Мій брат воював в АТО і нас взяв. Коли верталися зі столиці, десь годину така тиша стояла, а потім ні з того ні з сього Олег починає заспівувати на весь автобус патріотичну пісню. І ми так до Надвірної приїхали з піснями. Олег мав лідерські задатки, міг заохотити, повести за собою. Він як лідер думав про всіх, а про себе в останню чергу.

Олег серйозно готувався до служби в армії. Зайнявся спортом, бігав. І мені пропонував, але я пару разів пробігся і відмовився. А він бігав по п'ять кілометрів щодня.

Таке випробування, як армія, я думаю, він у будь-якому випадку хотів пройти. Стосовно цього у нього така радикальна думка була завжди, відколи він більше почав цікавитися історією.

При останній зустрічі Олег дав мені книжку «48 законів влади» Р. Гріна. Я був у нього вдома, й серед стосу книг він обрав саме цю. Олег сказав, аби я обов'язково повернув, бо то подарунок.

Він дуже любив ходити в походи в гори. Природу сильно любив. Розказував, що лежав в окопі й дивився на небо, на хмари, на якусь травичку. Я знаю, що він вмів знаходити позитив, навіть якщо його не було.

«Говорили про те, що будемо робити вдома після війни»

*Максим Плужніков, друг, військовий
Державної прикордонної служби України*

Ми дружили з Олегом із 2015 року, познайомились через його однокласників – Юлю та Андрія. Відтоді всюди були разом, проводили час у спільній компанії.

У нас була така смішна історія. Ми мали певні негаразди з однією компанією старших хлопців. І якось вони дізналися, де ми сидимо, й прийшли нас бити. Було літо, усі в шортах, у в'єтнамках. Олег чомусь ніколи не одягав шортів у ті роки. Він завжди ходив у спортивних штанах. Один із тих хлопців поліз до Олега, а той застрибнув у кропиву, яка йому десь по пояс. Той хлопець до Олега, мовляв, ану ходи сюди. Олег тільки сказав: «Я що дурний до тебе йти, то ти до мене ходи». І так до нього й не дістався.

Ми з ним разом мали йти на контрактну службу, але так вийшло, що я призвався перший у 2020 році, а Олег у 2021. Я служив у Державній прикордонній службі України на заставі у Верховинському районі. Я там Олегу з бібліотеки книжку поцупив – «Гуцульський перекладач». Передав її, коли вже тривало повномасштабне вторгнення. Він дуже тішився тій книжці. Я ще не знав, що у нього позивний «Гуцул».

На фронт я відправився на четвертий день повномасштабного вторгнення, а Олег – наступного дня.

Ми спочатку воювали на Сумщині, потім на Харківщині і Донецькому напрямку. Я йому якось сказав, що завтра вже буду в Донецьку, що нас зібрали 120 людей та прикомандирують до Ологової бригади – 80 ДШБ. Він пожартував: тоді позич п'ять тисяч доларів, мовляв, на вічне віддання. У нас такі жарти з ним були.

Ми з Олегом разом Кліщіївку звільняли, але жодного разу так і не зустрілися, хоч я за 300 метрів був від його позиції.

У 2022 році ми здзвонювались частіше, уже в 2023 – рідко, але якщо телефонували, то на години. Десь на чотири години розмова могла затягнутись.

Олег казав, що хоче вивчити саперне діло. Його це дуже цікавило. Він черпав інформацію про боеприпаси, зброю тощо, де

тільки міг – від пілотів дронів, від піхоти. Олег хотів знати все. Військова тематика – це було його.

Хвалився, що працюватиме з «Джавеліном» (американський переносний протитанковий ракетний комплекс). Його підрозділ мав іти за Кліщіївку, бо там була ворожа техніка. Але не пішли, бо дрон показав, що це муляжі, а не танки ворога. Олег дуже засмутився. Він аж кипів, так хотів спробувати щось нове.

Проте про війну ми майже не говорили. Хіба якісь смішні ситуації розповідали чи поради давали один одному.

Говорили про те, що будемо робити вдома після війни. Олег хотів поспробувати себе в політиці. А ще його дуже злило, аж виводило із себе, коли надвірнянські хлопці робили гучні весілля і виставляли це в соцмережах. Олег казав: «Я що не хочу мати свою сім'ю, я не хочу дитини? Я вважаю, що вони ще не заслужили на сім'ю. Це право ще треба заслужити». Так він вважав.

Він мені кидав відео, як він о першій ночі порядки наводив у хаті, де вони з побратимами відпочивали. Усі сплять, лиш йому серед ночі може стрільнути в голову замітати. Казав, не може спати, хочеться щось творити та міняти світ на краще.

Олег не був надто чутливим. Та коли наш товариш Денис зустрівся зі своїм батьком біля Бахмута, то Олег надіслав мені голосове, що хоч не любить сентиментальності, але це відео його «торкнуло». Те відео облетіло весь інтернет. Денис із батьком не бачився щось із рік. Вони воюють у різних бригадах.

Ще один наш товариш Володя зараз у полоні. Потрапив туди з «Азовсталі». Ми з Олегом часто про нього говорили.

На війні Олег став в якійсь мірі емоційно нестабільним. Будь-яка незначна річ могла його вивести із себе. Один раз ми дуже посварились. І то так, що він мене заблокував, а я його. Навіть не пам'ятаю, через що посварилися, але на ранок, заспокоївшись, уже писали один одному.

Олег хотів запустити в інстаграмі флешмоб на 14 лютого. У нього була фотографія, де він обіймає свій автомат, і в мене схожа, де я з гвинтівкою. Олег каже: «Давай я виставлю це фото з хештегом „на 14 лютого я не буду сам” і відзначу тебе, а ти став своє фото і відзначай двох». Він хотів запустити таку пірамідку, але вона чомусь не пішла.

«Я буду для тебе плечем»

Наталя Якубів, дівчина Олега

Наталя Якубів поправляє вервичку на фото Олега. Цю вервичку привезла йому з Меджугор'я. Далі ніжно гладить руду бороду на фото. Отак, завмерши, і стоїть на кладовищі біля його могили.

Наталя Якубів та Олег Гринішак почали зустрічатися у березні 2023 року. Саме тоді він приїхав у відпустку. Ті кілька днів, проведених разом, – найцінніше, як каже дівчина. Вони обоє вчилися на факультеті історії, лише на різних курсах. Були знайомі ще зі школи, але по-іншому стали дивитися один на одного лише тоді у березні.

Дівчина на своїй сторінці в інстаграмі викладала палкі фрази й цитати із закликами боротися, писала про книги, які її вразили. І Олег відписував їй на кожну історію, бо її думки були близькими йому.

«Один раз написав, аби надіслала свої улюблені вірші, – згадує дівчина. – Я надіслала Стуса, Симоненка, Костенко. І він мені надіслав свої». Його улюблений вірш – «Сповідь» Алли Дудаєвої:

Коли спіткнуся, це ж таке земне...
Підйом важким був – не суди мене.
Як в сутичці смертельній кров проллю,
Не осуди – честь захищав свою.
Коли мій друг і зрадив,
Знов не суди – я вірив і любив.
Як не впізнав я підступу і зла,
Не осуди – був чистий я до дна.
Коли очиці замете земля,
Тоді суди... Та Бог – тобі суддя.

«У нас було дуже мало часу, але таке відчуття, ніби ми були разом роки, – говорить Наталя. – Коли ми вперше зустрілися, пішли в кафе. Нічого не їли, лише безперестанку говорили. І так чотири години. На різні теми. Починали з історії, потім впліталася політика. Гостра дискусія у нас завжди починалася стосовно демократії чи диктатури. Він був за диктатуру, а я – за демократію».

Молоді люди любили вивчати Надвірну. Як тільки Олег приїздив додому, Наталя шукала цікаві матеріали, аби розповісти йому. «Раз пішли до римо-католицького костелу шукати герб засновників міста Куропатів, – говорить дівчина. – Обходили ту церкву разів десять, за кожен камінчик заглядали, але не знайшли».

В Олега був особливий смак на подарунки. Я захоплювалась зірками. Раз приходять повідомлення від нього, мовляв, піди на «Нову пошту» й забери подарунок. Це була коробка цукерок у вигляді Сонячної системи з планетами і зірками.

Він завжди писав: «Я буду твоїм плечем». У мене на заставці в телефоні його фото, і на ньому він стоїть, повернувшись спиною. Я за його спиною, за плечима. Я розуміла, що поряд з ним я в безпеці.

На своїй сторінці в інстаграмі Олег писав ідеї, вірші і те, чим найбільше горів. Він знав, що багато людей слідкує за його сторінкою, й там намагався достукатися до їхньої свідомості, щось порадити, мотивувати.

«Вибирав книги, які виставляв, – говорить Наталя. – І писав про них так, аби люди задумалися. Він би точно порадив книжки: „Війна у натовпі” Дмитра Корчинського, „Закохані в життя, одружені на смерті” Євстахія Загачевського та „48 законів влади” Роберта Гріна».

Улюбленим автором Олега також був Валерій Курінський. Ось що про нього пише сам Олег: «Ви навряд чи знаєте, бо останні 100 років і зараз робиться все, аби ми не знали нічого хорошого українського. Якби ця людина була англійцем, французом – його би знав весь світ. І ваше завдання – знати його». Валерій Курінський – український науковець, філософ, письменник, поет, композитор, музикант, поліглот, перекладач із більш ніж сотні мов, дослідник.

За словами Наталі, навіть на війні Олег старався вчитися та виконувати завдання з університету.

Тож її вражало й захоплювало те, яким Олег був вірянином. Наскільки він сприймав Бога. Адже зараз таке покоління, коли рідко зустрічаєш людей, тим паче таких молодих, які так вірять, і в них є цінності і християнські, і громадянські. «Мені подобалося те, що, попри палкий патріотизм, він зберігав віру в Бога. Щиру віру в Бога».

«Олег хотів мати десять дітей, – розповідає Наталя. – Він казав, що кожна українська жінка має пожертвувати своєю красою та молодістю задля того, аби відроджувати націю. Так, як жертвують зараз хлопці на фронті своїм життям».

Олег читав Біблію. Вони з Наталею обговорювали різні уривки зі Святого Письма. Улюблена Олегова історія – одна з книг Старого Заповіту «Книга Ісуса Навина». Вона про біблійного персонажа, який з мечем захищав віру в Бога.

«Мені того літа подарували Біблію, і на першій сторінці, на якій я відкрила, була історія про Ісуса Навина, – каже Наталя. – Я з неї почала читати і в кожному рядку чула його слова».

Завжди, коли Олег приїздив у відпустку, найперше що хотів зробити – посповідатися. Одного разу попросив Наталю, аби вона пішла з ним до церкви. «О 8.00 приходжу до церкви, а він вже там і тримає в руках молитвеник та молиться. Ми всю Службу Божу стояли поруч. Він позаду мене, – говорить Якубів. – І кожен раз, коли Олег був на фронті, я приходила і ставала на тому самому місці, брала той молитвеник і читала 90 Псалом».

Останній раз, коли Олег був вдома у відпустці, вони з Наталею ходили в театр. Це був перший похід Олега до драмтеатру. Навіть одяг новий купив для цієї події та радився з братом. Олег вибрав виставу «Кохання з присмаком дощу». За сюжетом хлопець і дівчина не могли зустрітися в реальному житті й тому зустрічалися уві сні. Вистава йшла на камерній сцені й супроводжувалась гучними звуками. Наталя бачила, як Олегу було ніяково, як нервово стискалась його рука. Вона взяла його за руку і була йому підтримкою у той момент.

Наталя написала вірш, який присвятила Олегу. Він про те, що вона готова прийняти його цінності, готова їх втілити в життя. Вона готова прийняти страхи, побоювання, жахливі віхи війни. Готова ділити з ним його біль.

«Зброєю й вітром»

Зброєю,

Вітром,

Думками

Я буду в твоїх руках,

Такою, як молять в храмах,

Такою, як в диких садах.

І цінності твої сховаю,
І кожна втілю в життя,
І, щоб не сполохати раю,
Я знищу в собі увесь страх.

Коли мене хтось запитає:
«Чи милує доля таких?».
Від страху людина вмирає.
Бо фатум не любить простих.

І якщо життя лише в муках,
Випробування дадуть тим,
В кого не опустяться руки,
В кого в серцях жар і дим.

В щоденному полі бою
Читаю про тебе псалом,
Бо та, що любила волю,
На серце
Оділа
Шолом.

Було багато віршів про очікування, зустрічі, кохання. «Баладу про Птахолова» Наталя написала після його смерті, коли прийшло усвідомлення, що Олега вже нема.

«Олег називав мене Пташечка, а я йому казала Птахолов, бо спіймав Пташечку, – розповідає дівчина. – Дуже не вистачає його світла. Він казав: „Мій блиск проб’є морок, мое світло розжене темряву”. Саме коли гинуть такі люди, більшість розчаровується в ідеях, державі, сенсі війни. Олег кожний вчинок робив заради дому, рідних. Це те, що давало йому сенс, надію і тепло. Створять книги, фільми про людей, які були сильні духом, самовіддані Україні. Для яких честь – щось більше, ніж просто слово».

Серед усього хаосу світу
Не вистачає твоїх очей,
Не вистачає твого світла,
Твоїх безумних, красивих речей.
Не вистачає твого сумління,
Твоїх палких громадянських ідей.

І сенс втрачають держави і війни,
Коли немає таких людей.
Нехай зелений відтінок листя
І рудуватого сонця блиск
Стає тим вітром, сльозами і містом,
Як ти співав для мене колись.
Минуть роки, з ними втратим ще більше
Розчарування. Ненависть. Гнів.
Думки судомлять, а дії кличуть,
У діях бачив ти сенс і дім.
З роками будуть з'являться балади
Про сильних духом, серцем, мечем
І серед всього болю громади,
Закривши очі на болі і вади,
Лихоманно шукаю рядки:
«Я буду для тебе плечем».

«У перші дні, коли я дізналася про його смерть, завжди дивилася на птахів, – пригадує Наталя. – І всюди шукала рудуватий колір. У мене тоді було таке відчуття, що він десь поруч».

Олег загинув у середу, 25 жовтня, а у п'ятницю Наталя пішла в обласну бібліотеку, бо їй не давало спокою таке ж прізвище, як у Олега. Його вичитала на пам'ятній дощці на Надвірнянському РАЦСі. Шукала матеріали про Гринішака – січового стрільця з Надвірної.

«Це був Олесь Гринішак, який загинув рівно 100 років тому – 1923 року, – розповідає дівчина. – День не вказано, але написано, що восени. Мене тоді це дуже вразило, що рівно 100 років тому Олесь Гринішак загинув у боях за Україну. І тепер, у 2023 році, Олег Гринішак так само загинув у боях за Україну».

Одного разу стою у церкві. Служба йде, а я плачу. А потім після служби вінчання. Я сиджу і пишу йому: «Я не вірю. Це несправедливо. Тут у церкві молода пара бере шлюб, а я пишу ці рядки: „Де ти? Чому?“».

Наталя впевнена, що сьогодні наше завдання, наш обов'язок у тилу – це вчитися, популяризувати культуру і виховати наших дітей так, аби вони були національно свідомими. Бо скільки це

років буде продовжуватися? Що ще має статися, аби люди зрозуміли важливість вивчення своєї історії.

«Олег залишив відчутний та яскравий відбиток у тих людях, з якими спілкувався та яким довіряв»

Роман Гасяк, друг, волонтер

Олег написав незадовго до загибелі: «Якщо ви гадаєте, що полеглим Героям болить фізично, то ні – їм не болить. Але кожному з них болить душевно: і тим, хто полягли 300 років тому, і 100 років тому у всіх визвольних змаганнях. Їм болить, що їхня праця не була доведена до кінця і зійшла на марність. Просто наші покоління про неї забули, затягнули довгу журливу пісню замість того, аби продовжити боротьбу і довести її до кінця. І оце болить усім полеглим». Таких висловів у Олега дуже багато. І це один із тих посилів, які він постійно намагався донести до суспільства, до друзів, всім поколінням.

Ми з ним познайомилися на роботі у «Фокстроті». Він із 15 років працював. Постійно на Буковелі то там, то там. Тобто він ніколи не сидів на місці.

Для Олега не було різниці між старими і малими, він міг спілкуватися на рівних і знаходив підхід до будь-якої людини. Навіть на війні так поведився з побратимами – міг заспокоїти, підтримати.

Олег залишив відчутний та яскравий відбиток у тих людях, з якими спілкувався та яким довіряв. Бо не всіх підпускав близько і не всім довіряв. Олег не терпів брехні, зради. Міг відчувати людей. Він розумів, коли людина ластиться або по своїй натурі має гнилу душу.

Завжди ніс із собою усмішку. Коли приходив Олег і просто сміявся, ти забував про проблеми, які вже видавалися дріб'язковими.

Задовго до служби у війську і до великої війни, незважаючи на свій юний вік, він встиг змінити навколо себе дуже багато людей. Люди його чули. Наприклад, якщо людина не мінялась зразу, то принаймні брала його слова до уваги та розмірковувала над ними.

Він умів донести та пояснити своє ставлення до віри. Олег розділяв віру і релігію, бо це дві абсолютно різні речі. Він був вірний Богові. Для нього було важливим Таїнство сповіді.

Олег ніколи не зупинявся у своєму розвитку. Поглинав інформацію. Постійно довідувався щось нове.

У нього були величезні плани на майбутнє як стосовно власного життя, так і суспільства, всієї держави. Він був хоршим лідером, за ним ішли люди. Свій громадянський, соціально-політичний шлях він тільки починав і розмірковував про нього.

Є фото Олега з друзями, коли вони їхали до Києва з атовцями. З того фото зробили картину. На ній Олег дуже схожий на молодого Романа Шухевича. Шухевич для Олега був одним з еталонів боротьби.

Олег завжди випробовував себе та свої сприйняття. Як сказали побратими, він завжди перший у любе пекло і щоб прикрити хлопців.

Олег хотів потрапити в ГУР (Головне управління розвідки), аби виконувати особливі завдання. Він уже був старшим розрахунку. Його з-під Бахмута забрали у Житомир на підвищення кваліфікації – на здобуття звання сержанта. Навчання він успішно пройшов.

Напередодні смерті він отримав наказ на переведення в ГУР.

Досі не вірю, що його немає. Думаю, що зараз подзвонить: «Старий, заברי мене». Немає такого відчуття, що він загинув. Розуміння є, але все одно свідомість відмовляється сприймати.

Коли людина лишає такий яскравий слід і так рано йде, ти розумієш, кого ти втратив. Ти розумієш, що все – цієї людини на твоєму шляху не буде. Не буде того розуму, тих порад, тих речей, котрі він міг би зробити. Але ти хочеш бути достойним його. Тому намагаєшся рухатись далі, щось робити з тих речей, які він намагався реалізувати. Кожен, звісно, вносить своє, але це рушійний механізм.

Багатьох він і після своєї смерті зміг об'єднати. Безумовно, такі, як Олег, мають бути серед новітнього пантеону героїв для прийдешніх поколінь, але це залежить від нас із вами. Від тих, хто лишився. Ми маємо пам'ятати.

«Він мав таку світлу харизму, що до нього тягнулися люди»

Василь Гошовський, сусід, учасник війни

Він виріс у мене на очах. Олег на 17 років від мене молодший. Тут ще не було так забудовано між нашими будинками, і стояв паркан, то я йому спеціально зробив хвіртку і дав ключі від неї. Він часто приходив, бо в гараж до мене приїздили і волонтери, і військові. Олег якось тягнувся до них. Його цікавило все, а найбільше історія України і взагалі українська тема. Таке враження, що він з книжок не вилазив. Будь-яке питання: чи про козаків, чи гетьманів, чи Київську Русь – він про все знав. Він із дитинства був патріотом.

Завжди був відкритий і він мав таку світлу харизму, що до нього тягнулися люди.

Коли приїздив з війни, то це вже був дорослий мужчина. Часто заходив до мене, переважно вночі. Я не можу спати після поранення, і ми сиділи та говорили. Він вважав, що людина, яка не була на війні, не воювала, яка не має армійської підготовки, не має права балотуватися чи обіймати певні посади.

Олег казав, що, допоки москаль живий, форми не зніме. Він ішов до кінця, просто ніхто не думав, що його кінець настане так швидко. Та завжди війна забирає найкращих, сміливих, сильних. Олег був сильний і тілом, і духом.

Олег не боявся смерті, він боявся бути забутим. Він хотів жити та робити усе, аби лишитися в історії, у пам'яті. Переживав, що люди, які воюють, і він зокрема, їхні вчинки стануть забуті. Його це найбільше турбувало.

Він хотів тільки справедливості і не бути забутим. Аби не була марною ця війна. Аби українська нація пам'ятала, наскільки дорого ціну ми заплатили та яких крутих воїнів ми втратили у цій війні!

«Олег був аж занадто потужний. Здавалося, що світ був біля його ніг»

Олександра Моцак, подруга

Ми з Олегом познайомилися на сайті знайомств у телеграмі. Десять років переписувалися та зідзвонювалися. Ми потоваришували, але ніколи, на жаль, так і не побачилися.

На сайті я лише читала анкети, дивилась фото. В Олега було фото з побратимом, він тримав люльку в зубах, і було підписано: «Хочеш хапнути горя – полюби мене». Думаю, оце самовпевнений! Перший раз я когось там лайкнула.

Він одразу мені написав: «Твої очі, як два озера, й хочеться в них потонути». Я подякувала за ці слова, подякувала за захист, і у нас зав'язалась переписка.

Мені не вірилося, що йому 20! Бо як? Такий кремезний та розумний. Не вірила, поки він не скинув сюжет «5 каналу» «Горять-палають російські танки! Як «Стugna-П» нищить москальську броню». І там кореспондентка говорить: «20-річний Олег...». Я сиділа біля екрана й не вірила, що цьому мужчині лише 20 років. А Олегу не вірилось, що мені 28, поки паспорт не показала.

Ми щодня спілкувалися по телефону, інколи могли розмовляти до ранку. Олег ніколи не хотів говорити про війну й завжди казав: «Уявімо, що я – студент і ти – студентка».

Одного разу сильно посварилися. Хтось збирав гроші на протезування військовому, і я зразу розмістила це на свою сторінку, бо завжди намагаюсь поширювати таку інформацію. Відразу після цієї історії перепостила допис про те, що збирають кошти на притулок для собачок. Олега це обурило, сказав видалити історію про військового, бо, мовляв, я роблю рівносильними ті два збори. Ми п'ять днів не розмовляли. Олег тоді якраз приїхав у відпустку, але ми не побачилися через ту сварку. Пізніше він написав і продовжили спілкуватися.

Олег мав розчарування у мирному населенні і чим далі, тим більше. Натомість добре відгукувався про побратимів. Він завжди казав, що в них у підрозділі начитані хлопці. Вони всі захоплювалися книжками, але мали різні вподобання в літературі.

Олег дорожив рідними, любив їх. Розказував, що дуже близький із тіткою. З татом завжди мав суперечки, але він його сильно любив і переживав за нього, адже тато також тоді був на війні.

Олег за себе ніколи не переживав. Він ніколи не жалівся. Був дуже сильною людиною і не хотів ніколи нікого обтяжувати. Усе намагався робити своїми силами.

Я не люблю слабких людей, але Олег був аж занадто потужний. Здавалося, що світ був біля його ніг.

З моїх знайомих багато хто воює і за багатьох був страх, але не за Олега. У мене навіть у думках ніколи не було, що з ним щось може трапитися. Йому не можна було писати щось на зразок «як ти, що ти?». «Не переживай, ти знаєш, я завжди є», – все казав. І я, дійсно, не переживала за нього. Він давав таку впевненість!

Олег планував наступну відпустку взимку, і ми мали нарешті зустрітися. Олег дуже хотів поїхати на могилу до Мирослава Симчича – сотенного УПА. Він був одним із тих, хто добивався, аби Симчичу присвоїли Героя України. Він похоронений у Коломиї на кладовищі «Монастирок», і я мала відвести туди Олега. Він хотів вшанувати пам'ять про нього. А тепер ми з друзями виконаємо Олегову волю і поїдемо до могили Симчича, але, на жаль, самі...

Мені досі не віриться, що його немає. Та навіть після своєї смерті Олег звів мене з прекрасними людьми. У мене вже традиція: щотижня я приїжджаю у Назавизів на два-три дні.

І я досі пишу Олегу. Про все.

ВІН МІГ ВЕСТИ ЛЮДЕЙ

Спогади односельчан

«Аби привернути душу народу, треба його любити, треба розуміти всі його потреби, цінувати всі його чесноти, шанувати й любити його культуру і традиції та прагнути змінити чи ліквідувати лише погане».

*Митрополит
Андрей Шептицький*

«... Чимало людей знаю, але таких, як Олег, у своєму житті я не зустрічав»

Назарій Глуханюк, атовець, староста Назавизова

Мав за велику честь знати Олега. Він був світлою, позитивною та щирою людиною. У мене така робота, що одні нерви, бо дуже важко всім догодити. У житті в мене було двоє людей, з якими я просто міг на чистоту поговорити, – це Олег і наш священник.

Часто було казав Олегу, мовляв, як мене все тут дістало. Я колишній військовий, учасник бойових дій з 2014 до 2018 років. 24 лютого 2022 року також мобілізований, але у вересні 2022 звільнений.

Пам'ятаю тембр Олегового голосу, коли він телефонував із фронту: «Назарє Ігорьовичу, та я тебе прошу, то все буде добре. Що ти починаєш. Та ти знаєш, що тут теж нелегко, ти ж тут був». Його голос, манера говорити мене настільки заспокоювали, що я завжди знову повертався у робочу колію. Мені треба було з ним поспілкуватися зо 2-3 хвилини – і всю напругу як рукою знімало.

Олег наскільки був розумний та навіть мудрий не по своїх роках. Мене це дуже дивувало. Мені 35, а йому 21, та на свої роки він мав колосальний досвід, навик та вміння спілкуватися з людьми. Коли ми були десь серед старших людей, то Олег спілкувався з ними практично на рівних.

Олег був глибокою та духовною людиною. Він мені казав, що коли закінчиться війна, то хотів би стати священником. Я впевнений, що він би вів за собою, гуртував навколо себе людей, бо був від народження лідером.

Я переконаний, що Олег міг стати потужним священником або депутатом, а можливо, й міністром. Усі задатки для цього він мав.

На жаль, болюча правда життя – війна забирає насправді найкращих. Тих, хто дійсно могли б у майбутньому працювати, служити, творити задля блага незалежної України.

У мене закон – завжди бачитися з військовими, коли вони приходять у відпустку. Ми зустрічаємося, спілкуємося та моніторимо їхні потреби. На той момент я намагаюся максимально відкласти усі питання щодо потреб села, наприклад підсипка вулиць. Адже це все не таке важливе. Я вважаю, що в пріоритеті потреби хлопців на фронті, тому максимально займаюся волонтерською роботою. Стараюся дзвонити всім нашим хлопцям, щоб дізнатися, що їм потрібно. Тому генератор, тому тепловізор, тому автомобіль. А Олег настільки був скромний, що завжди казав: «У мене все є, мене держава всім забезпечує». Він свої гроші давав і за свої купував. Він ніколи не просив чогось зайвого.

Я маю великий досвід спілкування, чимало людей знаю, але таких, як Олег, у своєму житті я не зустрівач. І це не просто слова.

«...На прикладі і шані до таких, як ці хлопці, мають формуватися наступні покоління»

Отець Василь Штангрет, священник парафії

Усікновення Чесної Голови Івана Хрестителя села Назавизів

26 лютого 2022 року тато Олега подзвонив, мовляв, отець Василь, я Юрій Гринішак, мій син Олег служить у 80 десантно-штурмовій бригаді, треба тепловізор. Батько Олега на той час служив на Запоріжжі. Ми з ним частіше стали спілкуватися по телефону, і він розказував про свої переживання. Дуже хвилювався за Олега.

Потім ми з паном Юрієм вже зустрілися і він трішки більше розказав про Олега. На парафії почали збирати допомогу. Це

була наша перша волонтерська допомога. Наші земляки передали тепловізор із Чехії, ще ми тут від себе дещо зібрали й відправили.

Був там і прапор, який ми Олегу від села передали вперше. І він на ньому написав: «Вогонь запеклих не пече». Той прапор був з ним до останнього дня життя.

Уже після того, як Олега похоронили, його брат Іван нам цей прапор повернув. Ми вирішили його розмістити у нашому катехитичному центрі та зробити куточок пам'яті. Тут постійно є діти, і важливо, аби вони знали і пам'ятали наших загиблих воїнів. Бо на прикладі і шані до таких, як ці хлопці, мають формуватися наступні покоління.

Коли зайти на сторінку Олега у фейсбуці, то там можна прочитати багато глибоких цитат. Я, коли готувався до прощального слова, то знайшов там слова, які глибоко мене зачепили: «Брати і сестри, пам'ятайте, що тіло смертне і земний шлях має свій кінець. Наша ідея вчення Христа безцінна і безсмертна. Перед тим як боятися смерті, подумайте, чого варте ваше життя».

«Нічого не досягнемо. Бог досягає, і ми можемо бути лише хорошим знаряддям, а для цього доведеться бути добрими християнами. На повному серйозі молитися. Молитися і стріляти, стріляти і молитися». На мою думку, це духовне зростання в Олега розпочалося з початком повномасштабного вторгнення. Тобто він дійсно дуже багато чого переосмислив.

З Олегом я познайомився, коли він приїхав у відпустку, – це було навесні 2023 року. На жаль, ми зустрічалися лише тричі. Багато чоловіків з нашого села воює, але Олег завжди старався бути в церкві й приступити до сповіді. Тобто він хотів так себе духовно збагатити. І це мене приємно вражало.

Олег зразу впадав у око – високий, харизматичний, з оселедцем на голові. Він скромно стояв у куточку церкви, позаду людей і молився. Після літургії я говорив людям, що маємо сьогодні велику приємність, що з нами розділив молитовну участь воїн. Ми його привітали, але для Олега ця увага була не потрібна. У нього не було якогось зайвого пафосу.

Він був дуже начитаний і продовжував читати книжки на фронті. Тож коли ми відправляли воїнам допомогу, то обов'яз-

ково передавали літературу – різні журнали про Надвірнянщину, історичні книги про воїнів УПА.

Олег мав яскраву харизму, здатність запалювати духовними ідеями молоде покоління, навчати дітей історії, як творити нашу культуру, розвивати Україну. При розмові ми собі навіть планували, що він міг би щось допомагати при церкві.

Олег був вихований на таких постатях, як Мирослав Симчич – сотенний УПА. Власне, Олег записав відеозвернення до Президента, аби Мирославу Симчичу присвоїли Героя України. Це відбулося на Покрову 14 жовтня 2022 року.

Олег був цікавою особистістю. Він не йшов тільки одним шляхом, він себе розвивав всебічно і хотів ділитися своїми знаннями, переживаннями, тим своїм розумінням, як він відчув віру. Адже на війні люди з різного оточення, з різних куточків і кожен має свої погляди. Він казав: «Отче, я не стидався, ми є християни, ми маємо бути горді. Від нас залежить все, від нас залежить майбутнє». Він цю віру свою ніс, він не замкнувся у собі. А те, що він читав Святе Письмо в окопах! Це є найбільше свідчення віри!

У колі своїх товаришів він був авторитетом. Людина, яка завжди має цінності, беззаперечно стає лідером. А коли має свої переконання, а ще й благородні, то тим паче.

Я думаю, що за своє життя, за той короткий час, Олег однозначно засіяв добре зерно в серцях своїх побратимів. Це є велично.

Знаєте, я щасливий як священник, що ми маємо таких цілеспрямованих людей у наших селах. Вони великі люди, які готові змінювати своє життя. Люди по-різному ставляться до війни. Хтось пішов, бо дали повістку. А хтось по-іншому відчуває ту внутрішню потребу: його місце там. 22 роки – молодий юнак, повірте, він також міг знайти багато шляхів, аби не піти. Але він взяв академвідпустку в університеті, аби захищати Україну.

Ми зараз переживаємо темний період нашої історії і, можливо, не до кінця розуміємо його. Мені пригадується випадок з єпископом Йосифом Сліпим. Він 22 роки просидів у концтаборах і, коли повернувся у Ватикан після заслання, підійшов до папи Івана Павла II попросити дозволу взяти мощі святих та приїхати з ними в Україну. Папа сказав, що наша земля, просякнута кров'ю мучеників, це свята земля.

Тому це жертви, на яких проростають нові герої, зокрема Олег. Це є той добрий пагінець, який, на жаль, не міг дати насіння, але він проріс. На прикладі його такого короткого життя буде формуватися майбутнє покоління. І саме від нас залежить, чи так станеться, чи ми зможемо передати цю пам'ять. Саме тому ми зробили цей куток – місце пошанування тих, хто загинув за нас. Тут фото Олега Гринішака та Ігоря Бакоти.

У мене є ідея, аби їхній героїзм був піднесений на вищий рівень. Наприклад, назвати вулиці їхніми іменами. Так, ми хочемо, щоб герої повернулися живими, але однозначно ми маємо зробити все для тих, кого немає. Аби про них була пам'ять.

Олег мав останнє прощальне слово на похороні Ігоря Бакоти, який воював у 2014–2016 роках, а потім, незважаючи на проблеми зі здоров'ям, знову взяв зброю до рук у перші дні повномасштабного вторгнення. Олег сказав тоді: «Пам'ятайте, якою ціною нам дається синє небо і жовте поле. Зробіть так, щоб пам'ять про нас ніколи не була забута для майбутніх поколінь».

Ті слова закарбувалися багатьом. Тому з'явилась ідея вилити та поставити дзвін і присвятити його усім воїнам. Той дзвін ми освятили через два тижні після смерті Олега. Він називається дзвін «Воїнів миру».

Олег щодня дивився у вічі смерті. І сприймав її не боячись. Він і говорив про смерть спокійно, крізь призму віри. Усі розуміємо, що прийде час і ми всі помremo, але для людини віруючої смерть – всього-на-всього перехід до життя вічного.

Протягом свого життя, хоч і короткого, він старався донести ту ідею вчення Христа дуже гідно. Він розумів прекрасно, де він є, в якій бригаді, що він там робить, з ким воює і заради кого. Ця людина мала великі цілі в житті. На жаль, не всі його земні цілі реалізувалися. Лише одна – він є з Ісусом. Він є з Христом, і це найважливіше.

Було дуже приємно, коли на Різдво наша молодь запропонувала піти заколядувати на могили до наших воїнів. Сказали, що обов'язково мусимо ще поділитися з ними радістю народження Христа. І це був дуже душевний момент. Ми заколядували «Нова радість стала». Такі відчуття незвичайні, якісь особливі. Я перший раз на цвинтарі колядував. Тішило, що молодь, діти вмiють поцінувати ту жертву, яка заплачена за них і за їхнє майбутнє.

«Олег по силі духу, по завзятості, по упертості і цілеспрямованості – це титан»

Зіновій Андрійович, мер Надвірної

Війна відкрила багатьох людей, особливо тих, які по віку ще десь могли вчитися чи здобувати другу освіту. Та події російсько-української війни показали, що немає такої сили, немає такої техніки і немає такої зброї, яка може знищити Україну.

Наприкінці березня 2023 року батько з сином Юрій та Олег Гринішаки прийшли до мене в кабінет. Перше враження, що це такі могутні титани – син і батько, які з перших днів пішли захищати й боронити Україну. Небагато є випадків у нашій громаді, навіть у районі, де батько разом із сином пішли на війну.

Я добре пам'ятаю, про що ми тоді спілкувалися. Говорили про армію, про забезпечення, про морально-вольовий дух.

Завдяки Олегу я переосмислив ставлення до молодих людей. Він, не сумніваючись, пішов боронити Україну не через свій молодий вік і не через молодечий запал. Вражало, наскільки людина у 20 років сформована ідеологічно. І це викликало мурашки по шкірі. Він вибрав одну з найважчих професій, але водночас дуже достойну гідних – боронити Україну.

Я запам'ятав Олега кремезним, здоровим, високим і водночас світлим, правильним, розумним і нескореним.

Кожна людина, яка для себе прийняла рішення взяти зброю в руки задля високої мети, – герой. Олег, я скажу, по силі духу, по завзятості, по упертості і цілеспрямованості – це титан.

Запам'яталися слова, які отець Василь сказав на похороні про героя-бійця Олега Гринішака, що з дитинства його рука тягнулася більше до шаблі, ніж до плуга.

ДРУЗІ ІДУТЬ ПРЕЧИСТИМИ, ДРУЗІ ІДУТЬ...

Спогади побратимів

«Побратим – це той, хто воював з тобою на війні. На мій погляд, побратими – це люди, об’єднані навіть не спільними поглядами в повсякденному житті, а метою, направленою на перемогу, захист один одного, знищення ворога, долання перешкод у важких умовах, тобто сукупність факторів, які виникають в сприятливих умовах. Війна – найсприятливіші умови для прояву таких факторів».

*Юрій Михальський,
колишній солдат
ОБСП «Донбас» НГУ,
позивний «Мішка»*

«...Не було й крихти страху, коли разом виходили на нелегкі завдання» *Михайло Малух, позивний «Борщ», 22 роки, з Київщини*

Михайло прийшов із позицій. Його голос втомлений. Каже, що зараз без Олега все по-іншому. На бойових завданнях йому легше, бо зосереджений на роботі, а коли повертається з позицій «на хату» – тяжко, бо згадує багато.

Розповідає, як вони познайомилися, як ходили на перше бойове завдання, та про ті три ночі, коли з іншими побратимами намагався забрати тіло Олега Гринішака, бо це була справа честі.

Олег вибрав Михайла із трьох контрактників до себе у розрахунок – це вже був 2023 рік.

Того вечора їх четверо приїхало з позицій – Олег та ще трое побратимів.

«Я вийшов на вулицю, „Гуцул” мене побачив і каже: „Цей нам точно треба”. Я йому як стиснув руку... – пригадує Михайло. – За те, що взяли мене до себе. Наступної ночі ми поїхали на позицію разом. Поставили установку зверху, а самі були у бліндажі. Там, де установка стояла, була зона, що прострілювалася снайпером. І Олег мені каже, мовляв, можеш побігти й включити установку. Я побіг, але установка була включена».

Михайло вимкнув, а потім знову увімкнув установку та спустився вниз до Олега. Розказав, що все було включене, а той відповів, що перевіряв його, чи він не боїться.

«З того часу він до мене, так би мовити, прив’язався, а я до нього, – говорить Михайло. – Він побачив, що всередині мене горить вогонь, що я хочу відвоювати наші землі. Дуже здружилися. Ми однолітки з ним».

Спершу у їхньому розрахунку ще був Олег з позивним «Сімба». Утрюх, каже Михайло, їздили в такі гарячі точки, що не передати. «Сімба» загинув 12 грудня 2023 року.

Позивний «Борщ», до речі, Михайлу дав Олег. Вони якось приїхали з позицій, і Михайло надумав зварити борщ. «Начистив бульби, м’ясо порізав, – розказує військовий. – Довго варив, бо поки знайшов томатну пасту, то бульба порозварювалася, а м’ясо дуже смачне стало. Олег насипав борщу собі в миску й каже: „Борщ, як вдома. От буде в тебе тепер позивний „Борщ”».

Олег мав два позивні. «На хаті» побратими кликали його «Гуцул», а також «Бабай», це прізвисько з мирного життя, від друзів. В Олега над вухами волосся сильно крутилося, і хтось сказав, мовляв, як у бабая.

Олег дуже багато читав і Михайла заохочував, але той постійно відмахувався, що йому не заходить. «Гуцул» кілька разів перечитав Святе Письмо і завжди брав його з собою у найгарячіші точки.

«Олег ніколи не йшов снідати не помолившись. Так само ввечері без молитви не лягав спати, – розказує Михайло. – Він мені казав: „Не згадуй Бога, коли тобі тяжко, коли тебе можуть убити. Він тобі не допоможе. Адже, коли в тебе все добре, ти про нього не згадуєш”. А Олег постійно віддавав йому шану – кожен ранок, кожен вечір».

У хаті завжди мав бути порядок, між собою не сваритися, бути одним цілим і разом приймати рішення – такі були правила у «Бабая», каже «Борщ».

«Ми разом дуркували, на турніках займалися, у місто їхали. З ним ніколи не було нудно, – розказує «Борщ». – Коли приїздили з позиції, постійно купували собі по шаурмі, морозиво «Стоп наркотик» та гранатовий сік. Ще хтось купував „Снікерс”, а він – „Баунті”. Було таке, що їду сам. Він прокидався і три рази гукав: „Бо-о-орщ. Купиш мені якихось приколясів? І шаурми з добавкою – з грибами”. У нього голос був сильний, пронизливий, що вся хата прокидалась».

У Михайла не було й крихти страху, коли разом виходили на нелегкі завдання, бо знав, що на Олега можна покластися, а той знав, що може покластися на Михайла.

«Після його загибелі все по-іншому, – зітхає побратим. – Може, якби я з ними тоді пішов, то такого не сталося. Або біля нього лишився б. Я себе дуже сильно картаю за це».

Михайло розповідає, що напередодні, як загинув Олег Гринішак, вони отримали одне з найтяжчих завдань. Треба було зайняти певні позиції. Мали йти Олег, Михайло та побратим із позивним «Сапсан».

Почали збиратися. Та перед від'їздом Олег сказав, що Михайло з ними не піде, він буде у запасі.

«Мені вже стало страшно за нього, – розказує побратим. – Я поїхав першою бронемашиною, а він другою. Першу ніч у них не вийшло дійти до позицій, бо крили з мінометів, плюс ще арта працювала. Тож відкотилися назад. Переночували ту ніч разом у погребі у Кліщіївці».

Наступного дня, це було вже 25 жовтня, Олегу прийшов наказ на перевід в іншу бригаду. За словами Михайла, Олег міг вже не йти на те завдання і мав на це право. Та він сказав, що не кине «Сапсана». Той нещодавно переніс операцію, йому було важко ходити.

«Вони пересувалися посадкою, підходили до терикону. Усе проходило добре, – розказує «Борщ». – Коли піднімалися на терикон, унизу метрів 20 від них прилетіло. Знову відкочувалися назад. Одна група – „Сапсан”, „Бабай” та снайпер – пішли в один бік, а група інших снайперів та розвідників – в інший. „Бабай”

ішов перший, за ним снайпер, а третім „Сапсан”. Вони потрапили на розтяжку, на якій підірвалися».

Снайпер Михайло Матіїв загинув одразу, а Олег – тяжкий «300». Саме це передали по рації, а через дві хвилини повідомили, що він «200».

«У мене думка: „Як далі жити без нього?», – говорить Михайло. – Всюди разом. А тут один бойовий вихід, і він пішов сам. А ми ж мали йти разом».

Одразу почали думати, як забрати тіла. Пішли Михайло та ще двоє військових з їхньої роти.

«Не було почуття страху, що я загину та ляжу там біля нього, – згадає побратим. – Це одразу відпало, бо була тільки одна ціль – забрати його звідти. Доставити додому будь-якою ціною, навіть ціною свого життя. Він віддав його за мене. Він мене зберіг тоді, коли не взяв із собою».

До побратимів підключилася й інша група. Їх шестеро просувалося посадкою до пагорба, де лежали загиблі. «Гуцул» лежав перший, а далі снайпер.

Михайло перший піднявся по-пластунськи, намацав Олегові ноги, які були заплутані волосінню. Це та розтяжка, яку він зачепив. Побратим зняв з нього бронік, рюкзак, забрав його Біблію, телефон та планшет з інформацією.

«Коли це все знімав, подивився йому в очі, – пригадає Михайло. – Праве око було ледь заплющене, а ліве відкрите. Я дуже перелякався. А потім згадав, як Олег мені постійно казав: „Не бійся мертвих – бійся живих”».

Тіло стягнули вниз та погрузили на носі. Тоді почали підніматися за іншим загиблим.

Ніч, сльота, багато грязюки. Було дуже важко нести, а йти мушили зо три кілометри. Побратими подолали більше половини маршруту, залишили тіло на певній точці й мали повертатися за снайпером.

Хоч сил вже не було, але розвернулися й пішли, бо, каже Михайло, все, що може зробити жива людина, – не залишити загиблого там.

Не дійшли до нього метрів із 400. Почули команду вертатися, бо за годину світатиме й прямою наводкою може працювати танк.

Другої ночі знову пішли за тілами. Дотягнули тіло снайпера до першої точки евакуації. Його забрала інша група. «Борщ» та «Єлісей» пішли за Олегом.

«Протягнули трохи й стаємо передихаємо, бо тяжко, – розказує Михайло. – І бачу, що з окраїни Кліщіївки йдуть п'ятеро людей і говорять російською. Питаю: „Хто такі?“. Вони: „Сваї“. Спускаю запобіжник. Ще раз питаю: „Хто такі?“. Вони: „Свої“. Це були наші прикордонники. Мова спілкування дуже багато вирішує. Російська мова тільки в росіян, у нас має бути тільки українська. Якби вони не відповіли «свої», то поклав би п'ятьох наших».

Другої ночі тіло дотягнули до місця евакуації, але не вдалося вивезти, бо почалися обстріли. Михайло зняв із себе китель та накрив Олега, а потім прикрив якоюсь бляхою. А самі з побратимом у погріб.

Потім той китель зник. Михайло не так переймався, де він, як тим, що тіло побратима було не накрите. Аж на третю ніч побратими вивезли Олега.

«Я постійно приходив до нього, ставав на коліна й роздивлявся його очі, чи ніхто йому нічого не зробив, чи ніякий скид не спрацював, – розказує Михайло. – Просто приходив і дивився. Потрібні були носі, то я акуратно зв'язав руки та ноги, перевернув його на бік, аби забрати носі. Його руки були дуже холодні».

Михайлові дуже бракує Олега. Гринішак обіцяв йому, що як переведеться, то забере Михайла з собою. Спершу батька переведе, а потім і його. А хотів Олег у ГУР.

**«Олег був хорошим побратимом,
так само як і хорошою людиною,
яка ніколи не залишить у скрутний момент»**

Петро Дичок, позивний «Фантом», 24 роки, з Хмельниччини

Петро знав Олега ще задовго до великої війни. Дичок вже понад рік служив у підрозділі, коли Олег приїхав до них із навчального центру. Побачив, що хороший хлопець, тому затоваришували.

«24 лютого 2022 року ми мали виїжджати на ротацію. Тоді були на полігоні у Миколаївській області, – пригадує Петро. –

Нас о 5 ранку підняли по тривозі, що почалася війна. Я вже виїжджав на ротації, але ротація і повномасштабна війна – це різне. Олег на той час ще не мав ніякого досвіду. Тому старалися підтримувати один одного».

Петра з його розрахунком перекинули на Нову Каховку, а інших, Олега також, – на інші напрямки.

Петро з Олегом зустрілися через півтора місяця війни. Потім до початку травня разом були на Херсонському та Миколаївському напрямках.

«Перші місяці війни були дуже тяжкі, доводилося вчитися на ходу, і в Олега це дуже добре виходило, – розповідає Петро Дичок. – У нього горіли очі, коли мова йшла про бойову роботу».

У протитанкістів завжди міняються розрахунки (групи), і якось до Петрового розрахунку попав Олег. Пovoювали разом близько трьох місяців.

«Ми тоді були під Попасною, – пригадує Петро. – Ішли бої із псковським десантом. Ми з Олегом підбили їхню бойову машину. Дуже гарно згоріла. Ну, тоді радості було! Дуже багато емоцій. В принципі, кожна знищена техніка – це особлива радість».

Було багато серйозних ділянок фронту, де воював їхній підрозділ.

«Спочатку це був Херсон. Там хлопці зупиняли ворожі колони на об'їзній, потім Нова Каховка, Вознесенськ, – розказує Петро. – Після Вознесенська ми були в Зеленодольську, де теплоелектростанція. Після цього нас відправили на підмогу 79 бригаді в Лиман. Потім були бої під Попасною, Соледаром, Святогірськом і Білогорівкою, де ми спиняли ворожі сили. Наші відходили з Лисичанська та Северодонецька, то ми пропускали свої війська і не давали ворогу просунутися далі. Після того брали участь у Харківській операції. Я там отримав поранення, а вони ще були в лісах під Кремінною. Потім нас вже перекинули під Бахмут».

Коли працювали в різних розрахунках, то Петро заїжджав в гості до Олега чи навпаки. Їм завжди було про що поговорити. Вони постійно вели якісь дискусії. Наприклад, щодо різних державних процесів, які відбувалися, починаючи із Запорізької Січі і закінчуючи теперішнім часом. Нерідко ті дискусії ставали досить запальними, тому побратими припиняли обговорення,

бо побратимство – це повага. Єдине, у чому були одностайні, – це значимість тої роботи, яку зробили ОУН-УПА.

«Якось мали вихідний, після виїзду. Це було літо 2022 року, – розказує Петро. – Ми сиділи зранку й пили каву. Говорили як завжди, і нам прийшла думка, аби присвоїти нашій 80 бригаді почесне звання імені Романа Шухевича. Бо Шухевич був справжнім бійцем. От, якщо взяти Степана Бандеру, то він – політик. Нам більше імпонувало те, що Роман Шухевич – справжній польовий командир, який завжди йшов в одному ряду зі своїми бійцями».

Цю ідею запропонували, як каже Дичок, більш медійним побратимам – Антону «Мойві» Петрівському та Юрію «Білому» Геруну. Вони підтримали. По підрозділах запустили збір підписів. Хоч назбирали дуже багато, але справа далі не дійшла. Колишнє командування обґрунтувало це тим, що це, мовляв, може посварити нас із Польщею. Тому зараз бригада носить почесну назву «Галицька».

Коли Петро заходив в Олегову кімнату, каже, зразу потрапляв у особливу атмосферу. У кімнаті стояли книжки. Оскільки Олег усім радив книжки, Петрові він порекомендував книжку «Холодний Яр» Юрія Горліс-Горського. Дичок її прочитав.

Стіни Олегової кімнати були завішені прапорами – українським, повстанським і зі скелетами на чорному фоні.

«У військових є такий забобон, – пояснює Петро. – Коли заходиш на позиції на кілька днів чи йдеш із позицій, з тобою завжди поряд смерть. І ти не знаєш, зустрінетесь ви з нею чи ні. Тому саме такі шеврони, патчі, прапори зі скелетами».

«Олег був хорошим побратимом, так само як і хорошою людиною, яка ніколи не залишить у скрутний момент, – розказує Петро Дичок. – Коли важко – завжди підтримував. Він був готовий піти за будь-ким і будь-куди».

«Олег був такий дужий, що один ніс установку, яка важить 60-70 кілограмів».

Роман Пацай, позивний «Ромео», 42 роки, зі Львівщини

Роман планує під час відпустки обов'язково заїхати у Назавизів на могилу Олега Гринішака. Хоч Роман удвічі старший за Олега, але йому завжди було цікаво спілкуватися з молодшим побратимом.

«Спершу я був у тилу з місяць, а потім мене перевели до них водієм, бо у них машини не було, усі розбиті, – розповідає Роман Пацай. – У їхньому розрахунку були „Абдула”, „Сімба”, „Берц”, „Фішик” і „Гуцул”. Потім ми вже разом жили на одній хаті у Лимані, а потім під Бахмутом».

Роман згадує, що Олег щовечора обходив усі кімнати, розказував якісь приколи і сам ішов спати. Тобто морально підтримував усіх.

«Не віриться, що його немає, – зітхає побратим. – Приходиш до хати – і здається, що він зараз вийде зі своєї кімнати. Там все в прапорах було, різні нашивки, шеврони. Він скупляв усе нове патріотичне. Коли чув, що хтось каже неправду, одразу встрявав і на емоціях говорив».

Роман розповідає, що Олег був такий дужий, що один ніс установку, яка важить 60–70 кілограмів. Інші несли по двоє, а він сам.

Він також був серед тих, хто забирав тіло Олега. Каже, що другої ночі, бо першої була невдала спроба, самі ледь не загинули.

«А третьої ночі одна наша група – „Борщ”, „Папай”, „Оса” та „Єлисей” – підтягли тіло до квадроцикла. Квадриком везли на певне місце, де ми з „Абдулою” забрали його пікапом й доставили на точку, де у нас забирають „200”, – розповідає Роман. – Поприїздили хлопці з іншої роти, бо Олега усі поважали. Десь із годину ми прощалися. Помолилися, і тоді я вже завіз його туди, звідки тіло відправили додому».

Роман та Михайло «Борщ» випросили у командування, аби поїхати на похорон. Із собою взяли Байду – Олегового собаку. Вона до нього прив'язалась. Коли Олег загинув, Байда все одно постійно приходила в його кімнату. Ще відчувала його запах.

«Коли ми її привезли й випустили у Назавизові, то вона там ходила подвір'ям, як у себе вдома», – каже Роман Пацай.

«Я його, мабуть, до останнього свого подиху буду згадувати, тому що такі люди не забуваються»

Сергій Рибаків, позивний «Фішик», 39 років, з Дніпра

Сергій прийшов у розрахунок до Олега всередині осені 2022 року. І так пропрацювали всю осінь та зиму на Донецькому та Луганському напрямках.

Сергій пояснює, трапляється, що розрахунки розбиваються, адже люди вибувають з певних причин. Тому командування ухвалює рішення ставити нових людей, які приходять у підрозділ, колектив із досвідом.

«Дуже погана практика, тому що розрахунок – це маленька сім'я, – вважає „Фішик”. – Нас п'ятеро людей, які щодня були разом. Їли, спілкувалися, взаємодіяли в побуті або роботі. А на позиції й ділили один копанір (окоп), то ще й цілодобово».

За словами військового, велику роль на війні відіграє саме людяність. І є люди, які змушують себе поважати завдяки тому, як вони бачать світ і як вони ставляться до інших людей. Саме таким був Олег Гринішак.

«Ти бачиш ту людину, спілкуєшся з нею і розумієш, що вона дуже розумна, а якщо дає слово, то тримає його, – говорить про Олега Сергій. – Ти розумієш, що цій людині ти можеш довірити не абищо, а своє життя. І ти починаєш поважати людину за її шляхетність».

Сама його постать була шляхетна – високий, дужий, статний. Як козак-характерник.

«Олег був розуміючою і терплячою людиною, – продовжує „Фішик”. – Його емпатія змушувала розуміти інших людей. Від нього самого йшло розуміння. Він не засуджував, а намагався зрозуміти, пропустити крізь себе. І вже зважаючи на це, вирішував, як ставитись до тої чи іншої людини. Бо якщо людина гнила, він одразу це бачив».

Сергію 39, і коли спілкувався з Олегом, то каже, було відчуття, наче в тілі 20-річного живе людина вже дуже досвідчена, яка щось вже пережила.

«Якийсь такий він мудрий був, – говорить „Фішик”. – Його думки були цікаві. Вечорами робити нічого, навколо гепеає, ні

світла, нічого, то сідали до розмови. На будь-які теми. Він міг поставити питання, аби розпочати дискусію, і з того виходила філософська розмова».

Олег подарував Сергію книгу Юрія Винничука «Танго смерті». Там підпис: „Фішику” від „Гуцула” в знак поваги та солідарності. 29.09.23 року».

Дуже Сергію запам'яталося, коли його виписали зі шпиталю після травми й операції. Тоді якраз був вдома, і на картку прийшло 2000 гривень від Олега. Спитав його, що то за гроші, а отримав відповідь-питання: «Сергію, ти в Бога віриш?». То була як десятина від того, що мають. І нею Олег хотів поділитися.

«Він був ревним вірянином і всіх інших також схилив на сторону віри, – розповідає Сергій. – Цікавився дуже, як людина вірує, що вона в своїй вірі робить, що вона про ту віру думає. Що вона думає про життя, як треба жити, що вона думає про смерть. Казав, що не треба плакати за загиблими, тому що їм і без того болить, бо не мають вони спокою, не мають того, за що боролися. А гинули українські воїни саме за незалежність. І їм болить, що в нас немає тої повної незалежності».

Військові журналісти, які приїздили висвітлювати діяльність підрозділу, були в захваті від спілкування з Олегом. Він добре доносив свої думки.

«До нього люди тягнулися, і він до людей тягнувся, – говорить Сергій. – Але він інколи людям більше давав, ніж вони йому. У тому був безкорисний. Останнє з себе зніме й скаже: „Ай, тобі зараз потрібніше”. Я його, мабуть, до останнього свого подиху буду згадувати, тому що такі люди не забуваються».

Для мене велика честь його знати. Така ж повага була у нього до мене, і це відчувалося. В принципі, він до всіх ставився з дуже великою повагою. Тому що таке у людини виховання».

«Він був спраглий до знань, пізнання нового, готовий поринути у ритм пригод»

Юрій Герун, позивний "Білий", військовий 80 ОДШБ

З Олегом ми познайомились навесні 2022 року, коли нашу протитанкову батарею 80 ОДШБ перекинули на Донбас. Війна в розпалі, позаду вже південна кампанія на Миколаївщині, де ворога зупинили під Вознесенськом, та на Херсонщині.

Це був час, коли ще не бракувало вмотивованих та стійких бійців, які прийшли знищувати ворога першими за покликом серця. Та все ж звістку про передислокування бригади на Схід майже усі зустріли зі стриманим песимізмом. Попереду доля не віщувала нічого, крім важких боїв та серйозних випробувань. Ми з товаришем Антоном Петрівським вже мали досвід участі в бойових діях у 2014–2015 роках, тому це було своєрідним дежавю.

Вперше коли побачили весь бойовий колектив, саме палаючі очі Олега, його особливий погляд давали зрозуміти, що в цій пригоді в нас є одностайність. Високий, кремезний, молодий та впевнений Олег одразу припав до душі львівським батярам.

До того ж у «Гуцулі» я ніби побачив себе самого у такому ж юному віці. Він був спраглий до знань, пізнання нового, готовий поринути у ритм пригод.

Дружба зав'язалась сама собою, ніби ми були знайомі багато років, бо ідея та переконання притягують в один колектив.

Після цього пішла бойова робота, перші поранені та загиблі. Перші складні завдання та радість спаленої кацапської техніки. Перші відчай та страхи. Ми були у різних розрахунках, та ніколи при зустрічі я не бачив ані крихти сумніву чи суму в очах Олега. Навпаки – випробування лише загартовували його.

Ми могли до середини ночі обговорювати майбутні геополітичні завоювання України на Сході та філософію гуцульського ліжника. Це були моменти, які назавжди закарбуються в пам'яті, бо саме це і є справжнє військове побратимство.

Ніколи й гадки не мав, що писатиму ці слова про Олега:

«Олеже, ми от-от мали зустрітись на нових фронтах нового підрозділу. І нового відтинку життя, який мав би створити плацдарм для нових чинів і звершень. Олег Гринішак „Бабай”,

„Гуцул” – 21 рік тотальної концентрації молодості, запалу, впертості та відваги. І вся ця енергія юності віддана окопам, за життя України.

Нагороджений ідеальним генетичним міксом варязької зовнішності, козацької вдачі та десантної незламності. Зразковий опришок з великим серцем та батярським характером, який ніколи не знав відчаю та нудьги.

Книги ковтав з екстремальним запалом, я не встигав радити нове особливе читиво, обов’язково з радикальною перчинкою та філософією прямої дії. Нові й нові екземпляри у перерві між бойовими завданнями.

Війна з тобою фліртувала, і ти вмів з нею обходитись без фамільярності. Часто догоджаючи ризикованими витівками, але ніколи не запрошуючи на повільний танець.

Перший – добровольцем на всі завдання, останній – хто вийде з позиції прикриваючи! Постійний позитив та сміх у чергуванні з екзистенційними розмовами про найвищі матерії.

Ти володів фундаментальними рисами для великого майбутнього, але завжди жив справою вже і сьогодні! Таке життя лише для обраних, тому Бог поспішає з мобілізацією напередодні знатного дійства. Ти вірив у Христа всім серцем, і Всевишній таких не покидає!

Не буде сліз, залишим їх тим сотням жіночих сердець, які тобою марили... Закоханий у життя, одружений на смерті. Останній поцілунок вона таки в тебе випросила там, на самому прикордонні буття під Бахмутом.

Завдання, на яке завжди немає охочих, на яке зголошуються лише добровольці, і ти не міг сказати „ні”. Такого слова не було у твоєму лексиконі, якщо мова йшла про боротьбу за Україну.

Цей дух одвічної стихії українських воїнів, усіх поколінь від княжих часів до новітнього козацтва завжди вибирає найкращих, аби вести у бій проти темряви.

Ми завжди сходились із тобою на думці, що смерті не існує. Отже, не існує і жодних сумнівів, що найцікавіше ще попереду! Розпалюй затишну ватру там, високо між скелями, де Довбуш заховав свої скарби. В тій ватазі ти перший серед рівних! Царство Небесне!».

«Для нього честь і гідність були святими цінностями»

**Антон Петрівський, позивний «Мойва»,
військовий 80 ОДШБ**

Познайомився я з Олегом ще на Лиманському напрямку в травні 2022. Але тісніше спілкуватись ми почали у селі Роздолівка, коли проживали в одній хаті і був час на відпочинок.

Він привернув мою увагу тим, що в розмові з іншими козаками у дворі підняв тему націоналізму, відповідальності кожного за майбутнє нашої держави. Я тоді зрозумів, що це доволі цікавий «фрукт» і варто зав'язати з ним глибшу розмову. Так і зробив у той же день.

Це була довга розмова. Вона тривала півтора року з вимушеними паузами на війну. Ця розмова була про все. Про побут, про жінок, про зброю, про сімейні цінності і парубоцтво, про дворове життя і хуліганські вчинки. Але найбільше ми говорили про політичні і геополітичні конструкції з українським контекстом.

Олег виріс у звичайному вуличному середовищі, але знайшов у собі невидимі пагони, з яких проросла цікавість до високого і глибокого. Давній Рим, середньовічні війни, роль козацтва у геополітичному житті тогочасної Європи, аналіз подій Першої і Другої світових воєн і причин наших поразок – це все бурхливо обговорювалось у наших бездонних розмовах, коли ми приходили один до одного в гості.

Я дивився йому в очі і розумів, що в його віці я був слабшим за нього у всьому. І мене це дуже тішило, адже це прекрасно, коли нові покоління є кращими і сильнішими за попередні.

Я був старшим від нього майже на 20 років, але ми відчували себе однолітками. Я поруч з ним почував себе молодшим, а він завжди був у своїх діях і думках набагато старшим за свій вік.

Він багато читав. Ми з побратимом Юрієм Геруном постійно рекомендували йому якісь нові книги, які він одразу замовляв по «Новій пошті» і просто «з'їдав» їх, коли брав у руки.

Це лише невеликий список:

Валерій Курінський «Автодидактика».

Бенджамін Ренделл Гарріс «Щоденник піхотинця Гарріса».

Алла Дудаєва «Мільйон перший. Дждохар Дудаєв».
Дждохар Дудаєв «Лицар свободи».
Петро Дядченко «Чорні запорожці».
Валерій Пальчик «УНСО. Перший посвист куль».
Ернст Юнгер «У сталевих грозах».
Геннадій Ключиков «Ми – з УНСО».
Анатолій Лупиніс «Гуру вільних радикалів».
Роман Купчинський «Заметіль».

А потім рефлексував від усього прочитаного в наших розмовах. І це було в дідька дивно у перервах між боями слухати всі ці емоційні рефлексії від людини, яка зовсім не нагадувала наукового «задрота» в запотілих окулярах.

До того ж його образ для мене був збірним образом римського легіонера, пасіонарного опришка, холоднокровного вікінга і добровольця 2014 року (яким він був би стовідсотково, якби народився трошки раніше).

Для нього честь і гідність були святими цінностями. Він міг не йти на свій останній бойовий вихід, оскільки залишалися лічені дні до наказу на його перевід в інший підрозділ. Але він пішов. Він пішов від нас як людина честі. Як воїн, який іде у бій незважаючи ні на що.

Я втратив на цій війні чимало своїх близьких друзів, але втрата Олега для мене є особливо болючою. Бо, на відміну від всіх, кого я втратив, світ ніколи не дізнається, ким міг стати Олег у цивільному житті після війни. Світ ніколи не пізнає велич його особистості після Перемоги.

Нація втратила представника молоді еліти. І дуже важливо, аби ця втрата не була даремною. І кожен молодий українець, який буде читати про нього інформацію, має пам'ятати, що Олег мріяв про сильну Україну, за яку він віддав життя. І зробити її такою ми зобов'язані.

**«Він був
золота, щира, відверта,
весела людина»**

*Святослав Приймак, позивний «Абдула»,
військовий 80 ОДШБ*

З Олегом вперше зустрівся на Харківському рейді. Я приїхав до них у розрахунок. Коли ми познайомилися, почали говорити, я думав, що Олегу десь за 30. Ніколи б не подумав, що це така молода людина.

Поговорили кілька секунд, і він питає: «Що ти там маєш?». Кажу, що маю автомат, магазини, гранати ще не видали. І він дав мені свої і каже: «На, будеш мати». Я був у шоці, наскільки добра і душевна людина.

Потім у нас було дуже багато спільних ситуацій, у деяких він був просто шибайголова. Наприклад, на позиції треба було поправити установку чи поміняти батареї, то Олег ішов сміло сам. Я йому говорив, аби хоч пригнувся, сховався, бо його видно. Ми переважно на горі працювали. Олег ніколи задньої не давав.

Під Кліщіївкою сидимо у бліндажі. Вечір, літо. Біля нас стежкою йшли інші військові. Олег вийшов, аби подивитися, хто йде. Один із військових був поранений. Олег запросив хлопців до нас, надав першу допомогу пораненому, дуже старався. Хлопці були з чужого підрозділу. Інший міг сказати: «Ідете, то йдіть собі далі». Але не Олег.

Він був золота, щира, відверта, весела людина. Любив співати патріотичні пісні, розказувати історії, сперечатися. Пам'ятаю одну перепалку. Я віруюча людина, але не така, як Олег. Він старався донести, що треба молитися і вірити у краще, молитися до Бога. Розказувати йому свої труднощі, душевні переживання. Якщо ти з Богом, тобі буде легше, навіть під час війни.

Ми втратили велику людину, яка би могла змінити Україну. Він хотів змін, і йому би це вдалося.

На цій війні ми втрачаємо цвіт нації. Ті люди, які пішли на війну від самого початку, йшли заради того, аби Україна дійсно була незалежна і самостійна.

«Завдяки Олегу я більше почав говорити українською»

Кирило, позивний «Вишня», військовий 80 ОДШБ

Ми з Олегом обоє контрактники. Познайомилися на полігоні, незадовго до виїзду в зону ООС, тобто за три місяці до початку повномасштабного вторгнення. Олег приїхав у нашу батарею, я його зустрів, а потім повів до командира.

Показував Олегу, що й до чого, розказував, помагав, як кажуть, влитися в колектив. І ми потоваришували.

Він схоплював усе на льоту, усе йому було цікаво. Казав, що давно цього хотілося – військової справи, що це його покликання. Легко виконував різні завдання, освоював будь-яку установку.

По життю це була дуже весела людина. Від нього був тільки позитив. Ніколи нікому не грубіянив, завжди був стриманий.

У Лимані ми жили разом. Мені передали посилку з дому. Там було сало. Олег дуже любив сало. Він сів, взяв шматок і питає: «От що ти бачиш тут?». Один з хлопців сказав, що бачить, скільки років прожила тварина. А Олег такий: «Ти дурний? Перед тобою сало, і його потрібно любити».

Постійно було так, що о третій ночі ми збираємося «на роботу», усі сумні, похмурі, невиспані. І один Олег виходив зі своєї кімнати й співав українські пісні на весь голос. Тоді всі якось одразу бадьорішали.

Коли хлопці приїздили з відпусток, Олег їх підбадьорливо зустрічав: «Ти знову в дупі. Нічого не змінилося, але зміниться на краще».

На початку літа 2022 року на Бахмутському напрямку, біля сіл Покровське, Володимирівка, наш розрахунок знищив першу ворожу техніку. Коли виїздили з позиції, ми з Олегом сиділи на пікапі позаду. Були дуже раді, Олег на все горло співав. Співав навіть під обстрілами.

З Олегом було про що поговорити. Він із Франківщини, а я із Сумщини. Олег мені подарував шеврон на день народження і сказав: «Приглуши свою доброту в собі».

Завдяки Олегу я більше почав говорити українською. Він підштовхнув мене більше вчити історію України, інакше дивитися на неї. Для більшості, на жаль, це урок у школі і все. Але історія

значно важливіша. Якщо ти не знаєш своєї історії, своїх предків – ти ніхто. Ти не можеш дивитися у майбутнє, тим паче коли йде війна. Кожен повинен пам'ятати, що ми довгий час боролися за нашу незалежність. Олег за 21 рік свого життя був обізнаніший у цьому плані, ніж більшість українців.

«Ми маємо бути гідні чину тих, хто загинув за вільну Україну»

Катерина Петренко,

пресофіцерка 80 окремої десантно-штурмової бригади

На його могилі самі собою співаються повстанські та стрілецькі пісні, де не про оплакування полеглих, а про гідне возвеличення їхнього подвигу, і то не випадково! Тут не хочеться довго печально ридати, а хочеться вшанувати чин справжнього українського вояки-галичанина. Знаєте, у козаків, холоднорівців, повстанців – загалом борців за вільну Україну – була звичка збиратися на могилах найвизначніших із них, там проводити ради і планувати подальшу боротьбу. Ось така атмосфера на могилі Олега.

Вперше я побачила цього хлопця навесні 2023 року. Командир його роти протитанкових керованих ракет привів підрозділ для проведення інтерв'ю з журналістами «5 каналу». Досвідчена журналістка «5 каналу» Ольга Калиновська записувала стугністів. На зйомках був тодішній начальник пресслужби ОТУ «Соледар» полковник Сергій Карнаух. І ось після закінчення вони натхненно мені кажуть: «Катю, у цьому підрозділі є Олег. Зверни на нього увагу. Його треба показувати на всіх телевізійних марафонах. Він мудрий та свідомий не по роках. Красивий рудобородий хлопець. Схожий на вікінга з мультиків».

Вони співали тобі оду, бо ти був того гідний. За пів року вони дізналися від мене, що Олег загинув... І відразу його згадали, хоча кожного дня бачили багато військових. Олег запам'ятовувався.

Мені здається... Ні, не так, я переконала, що Олег – носій того самого гена повстанців, нащадок УПА, передовсім він – вояка, який добровільно пішов на особливо важке завдання та загинув за свободу України в юному віці.

Побратими розповідали, що, прокидаючись о 3 ночі, «Гуцул» своїм сильним голосом на всю хату заводив повстанські пісні, і хлопцям легше було збиратися на бойові завдання. Мотивації та піднесення більшало.

Знаєте, незалежність виборювали кров'ю самовіддано і безкомпромісно, наше завдання – втримати її. Тож зараз кров'ю таких, як Олег Гринішак «Гуцул», кров'ю найкращих і безкомпромісних утримуємо. Ніколи вони не мають бути забуті.

Олег дбав насамперед про дотримання і збереження християнських цінностей. Він лишався вірним Біблії, яку брав на бойові виходи із собою. Зранку не брався за їжу, доки не помолиться Богу.

Одного разу Олег написав: «Повірте мені, хлопці, які загинули, не дуже би стали тішитися, якщо би дізналися, що ви їх жалієте. Думаю, їм болить за Україну. І болить тим, які загинули 100 років назад, і 300 років назад. Їм всім болить, і вони не упокоєні. Бо перед смертю хотіли того, чого немає по сьогоднішній день». А я беру й питаю: «А яка ваша нинішня мотивація воювати?». Відповідає: «Щоб їм боліло менше. І щоб мені у разі чого менше боліло».

Ми маємо бути гідні чину тих, хто загинув за вільну Україну. Ми маємо зробити так, аби вони були нарешті упокоєні.

Олег із тих, для кого «генетичний код» та «вільна Україна» – не пусті слова, а дія. Олег – та інтелектуальна українська молодь, свідомо та діяльна, яка сміливо б'ється за Україну, яка має, може та вміє розбудовувати Україну. Одного разу він мені коротко і просто написав: «Я тут, аби наблизити перемогу». Мене дуже вразило, що в свій 21 він – мудра та врівноважена людина, яка здатна глибоко та нетривіально мислити й діяти.

А ще ми з ним вели розмову про віру. Я була атеїсткою, яка вирішила шукати шлях до Бога. Олег говорив: «Віра – це вміння. Ходи на сповідь, молися і обов'язково відчуєш катарсис від молитви».

Одного разу на його могилі перед тим, як піти, я попросила: «Олеже, дай мені знак». У цей час почалась церковна служба і відразу ж – перша повітряна тривога за кілька днів перебування в його містечку. Я переконана, що навіть по смерті Олег дав мені знак: йди до Бога та продовжуй свою боротьбу в нинішній війні.

Олег підтримував і розумів важливість інформаційного висвітлення бойового шляху бригади та був першим десантником, який мені подякував за роботу в пресслужбі. Він просто сказав, що для солдатів важливо, що пресслужба не відмежується від них та намагається передати їхні відчуття та думки.

Олега не вистачає, але зрештою лишається його голос у голосових, з такими впізнаваними та характерними шиплячими: про kota, мрії, плани, рефлексії про власне дорослішання, роздуми про книги і роздуми про найголовніше...

Історія та бойовий шлях 80 окремої десантно-штурмової бригади Збройних сил України

80 окрема десантно-штурмова бригада організаційно входить до складу десантно-штурмових військ Збройних сил України і є однією з найпотужніших бойових бригад зі славетною бойовою історією.

Історія бригади починається з 19 грудня 1979 року, коли на базі 80 парашутно-десантного полку в місті Хирові Львівської області була сформована 39 окрема десантно-штурмова бригада.

У 1990 році бригада була реорганізована у 224 навчальний центр із підготовки молодших спеціалістів для повітряно-десантних військ.

У грудні 1999 року бригада переформована у 80 окремих аеромобільний полк, який 2003 року передислокований до міста Львова.

У 2013 році полк переформовано у 80 окрему аеромобільну бригаду високомобільних десантних військ, на основі яких було створено десантно-штурмові війська Збройних сил України.

80 бригада завжди підтримувала високий рівень готовності та брала участь у міжнародних навчаннях. У 2005 році на базі 80 бригади сформовано 81 тактичну групу Збройних сил України, яка у складі багатонаціональної дивізії «Центр – Південь» виконувала бойові завдання у складі стабілізаційних сил НАТО.

У Республіці Ірак бригаду неодноразово визнавали кращим підрозділом Збройних сил України, за що отримувала нагороди. Тому не дивно, що на момент початку збройної агресії російської федерації саме «вісімдесятка» виявилась однією з найбільш готових до захисту незалежності і територіальної цілісності України. Не даремно слоганами бригади є: «Ніхто, крім нас!» та «Завжди перші!».

Перший бій бригади у війні на Донбасі відбувся 13 квітня 2014 року біля селища Семенівка під Слов'янськом.

У зоні АТО на рахунку бригади участь у боях за Слов'янськ, виконання завдань у районі населених пунктів Георгіївка, Хрящувате, Новосвітлівка, Красне, Круглик, Переможне.

Але найвідомішим подвигом бригади є оборона Луганського аеропорту, де військові майже 5 місяців героїчно тримали оборону при суттєвій перевазі сил противника – російської федерації та незаконних збройних формувань.

Окремою сторінкою історії 80 бригади є оборона Донецького аеропорту воїнами 3 батальйону, які проявили особливий героїзм при виконанні бойового завдання. Славнозвісні українські кіборги стали зразком відваги, незламності бойового духу українського народу.

На День Незалежності у 2015 році Президент України Петро Порошенко, віддаючи шану мужності львівських десантників, вручив командирі бригади Бойовий Прапор 80 десантно-штурмової бригади зі стрічкою «За мужність та відвагу», заслужений героїзмом особового складу бригади при виконанні бойових задач.

Під час повномасштабного російського вторгнення в Україну 2022 року підрозділи 80 бригади вчерегове вступили в битву з ворогом. Вони вели бої в Херсонській, Миколаївській, Київській, Донецькій, Луганській та Харківській областях.

На початку вторгнення «вісімдесятка» брала участь у боях навколо Києва, захищаючи Гостомельський аеропорт і боронячи Ірпінь, водночас стримуючи наступ на півдні.

Десантники зупинили ворога під Вознесенськом, не допустивши прориву далі на Миколаїв, а згодом відкинули окупантів із території Миколаївської області.

У травні 2022 року війська окупантів здійснили спробу переправитися через Сіверський Донець. У такий спосіб вони хотіли

оточити велику частину українських військ, але львівські десантники зруйнували їхні плани, втримавши оборону. Під щільним вогнем артилерії переправа була знищена. Ворог втратив понад 100 одиниць техніки, а велика кількість окупантів пішла годувати річкових риб.

В історію військового ремесла увійде Слобожанська контрнаступальна операція. Під час неї підрозділи 80 бригади при тісній взаємодії з іншими підрозділами Збройних сил України стрімко прорвалися за лінію оборони противника й одне за одним звільняли міста і села Харківщини. Зокрема, Балаклію та Ізюм.

На День захисників і захисниць України у 2022 році Президент України Володимир Зеленський вдруге вручив командиру бригади стрічку до Бойового Прапора «За мужність та відвагу», 21 листопада 2023 року присвоїв 80 ОДШБ почесне найменування. Тепер вона має назву «80 окрема десантно-штурмова Галицька бригада десантно-штурмових військ ЗСУ».

Сьогодні 80 окрема десантно-штурмова бригада Збройних сил України продовжує виконувати бойові задачі та безупинно нищить окупантів, звільняючи українські землі.

СОРАТНИКИ ЧЕРЕЗ ДЕСЯТИЛІТТЯ

День похорону Олега Гринішака
у День ЗУНР

Олега Гринішака поховали 1 листопада 2023 року у день 105 річниці створення ЗУНР. Напевно, нічого не буває випадковим. Юнак присвятив себе справі, за яку боролися і 100 років тому – здобуттю Україною незалежності. Сповнений духом визвольних змагань, він сміливо пішов у горнило російсько-української війни, щоб захистити рідну землю, свою Вітчизну. Він вчинив так, як це робили його предки, мабуть, такі ж юні і вірні Україні хлопці і дівчата.

У пам'ять про всіх борців за Україну нагадуємо читачам про ті буремні події. І Олег Гринішак, на нашу думку, був би не проти, адже боротьба за незалежність України триває і кожен має знати її історію. І як говорив Олег, ніщо так не болить загиблим у боротьбі за Україну, як те, що український народ ще не досягнув кінцевої мети – остаточної незалежності і процвітання Вітчизни.

Сергій Зятьєв, кореспондент АрміяInform

1 листопада 1918 року була утворена Західноукраїнська Народна Республіка, яка в січні 1919 року возз'єдналася з Українською Народною Республікою.

Минуле століття історики називають століттям розпаду імперій. І мають рацію: одне лише зникнення з політичної карти світу СРСР чого вартє! А в жовтні 1918 року припинила своє існування ще одна імперія — Австро-Угорська, на теренах якої утворилося кілька незалежних держав. Західноукраїнська Народна Республіка — одна з них.

Напередодні Першої світової війни значна частина українських земель, зокрема Східна Галичина, Буковина і Закарпаття, перебувала у складі Австро-Угорської імперії. Восени 1918 року

вона почала розпадатися на кілька незалежних держав. Звісно, що й українці почали виступати за створення на західноукраїнських землях власної держави. Під час переговорів делегацій представники Австро-Угорщини зобов'язалися передати велику частину Західної України УНР. Але Австро-Угорщина не поспішала виконувати свою обіцянку. Проте 16 жовтня, коли імперія була вже приречена, нарешті, з'явився маніфест імператора «До моїх вірних австрійських народів», який передбачав федеративну перебудову держави. Про утворення самостійної держави в ньому не йшлося.

У вересні-жовтні 1918 року у Львові було створено Український Генеральний Військовий Комісаріат, а також Українську Народну Раду, яка представляла всіх українців колишньої Австро-Угорської імперії. Саме вона і проголосила 19 жовтня утворення Української держави на теренах Галичини, Буковини і Закарпаття. Президентом обрали Євгена Петрушевича. Рада, керуючись правом українського народу на власну державу, звернулася до австрійського уряду з питанням про передачу їй усієї повноти влади в Галичині та Буковині, на що отримала категоричну відмову.

Тоді було вирішено взяти владу у Львові збройним шляхом. І в ніч з 31 жовтня на 1 листопада 1918 року стрілецькі частини, очолювані сотником Дмитром Вітовським, зайняли всі найважливіші урядові установи у місті. В історичному документі «Відозва Української Національної Ради від 1 листопада 1918 року» зазначалося: «Український народе! Голосимо тобі лист визволення з неволі. Віднині ти господар своєї землі. Вільний горожанин своєї держави. Український народе, доля України у твоїх руках. Ти станеш, як непобідний мур при українській національній раді».

11 листопада був створений уряд — Державний секретаріат, а 13 листопада Рада затвердила «Тимчасовий основний закон про державну самостійність українських земель колишньої австро-угорської монархії». Українська держава отримала назву Західноукраїнська Народна Республіка. Її територія становила понад 70 тисяч квадратних кілометрів з населенням 6 мільйонів осіб. ЗУНР поділялась на 40 повітів та 12 військових округів. Із перших днів влада ЗУНР активно розбудовувала державу. Зокре-

ма, були ухвалені закони про створення Української Галицької Армії, організацію судочинства, державну мову і громадянство, а також запроваджено державну монополію на продаж основних видів промислової продукції і продуктів харчування, введено 8-годинний робочий день тощо. А також започатковано зовнішньополітичну діяльність — відкрито низку посольств і дипломатичних представництв у країнах Західної Європи й Америки. Проте одним з найбільших успіхів лідерів ЗУНР стало проголошення Акта злуки 22 січня 1919 року та об'єднання всіх українських земель в одній державі.

Ця подія, за словами канадського історика українського походження Ореста Субтельного, свідчила про те, що «уперше західно- і східноукраїнські націоналісти, які протягом поколінь проголошували існування між ними братерських зв'язків, ввійшли в контакт між собою в масових масштабах». Ось як згадував ті події один з найближчих соратників Петрушевича Лонгин Цегельський: «Те, що ми тоді там переживали, це історія нації у творенні, це епопея національно-державного відродження. Такі хвилини рідко лиш і не всякому доводиться переживати. Ми ж саме переживали їх, були свідками їх та були самі авторами й акторами. Ми творили історію, і що-небудь будучі покоління думатимуть про нас, творців та акторів цих подій, як-небудь вони осудять нас усіх, тодішніх українських політиків, але яким би шляхом вони не вели дальші змагання нашого народу до самостійної та соборної України — все вони муситимуть нав'язувати до тих історичної ваги актів, що їх ми там, у Києві, тоді dokonували...».

Західноукраїнська Народна Республіка проіснувала лише 257 днів. Її поразка була зумовлена багатьма чинниками. Проте жоден із них не здатний перекреслити роль цього державного утворення в історичному просуванні українського народу шляхом національної свободи і державної незалежності. Реальне існування протягом восьми з половиною місяців ЗУНР переконливо довело споконвічне прагнення українців до єднання, бажання жити в єдиній соборній державі.

УДК 821.161.2'06-94Гри:355.48(477-651.2:470-651.1)

М77

М77 Мій блиск проб'є темряву, моє світло розжене морок /
за заг. ред. С. В. Лелик, Н. О. Струк. – Київ : Світ Успіху,
2024. – 96 с., 32 с. з ілюстраціями.

ISBN 978-617-7324-59-0

Документальне видання «Мій блиск проб'є темряву, моє світло розжене морок» - це книга спогадів побратимів, рідних, учителів, друзів і односельчан про життєвий шлях Олега Гринішака, воїна 80 окремої десантно-штурмової Галицької бригади. Це данина пам'яті і вдячності воїну-герою, який поклав своє юне життя за Україну, залишився для багатьох людей зразком патріота і людини із силою духу титана, яскравою, самобутньою особистістю. Такими є сучасні вірні сини і доньки України, для яких гасло «Бог і Україна понад усе» стало законом життя.

Книга ілюстрована світлинами із життя Олега Гринішака, а також містить QR-коди для перегляду відео.

**МІЙ БЛИСК
ПРОБ'Є ТЕМРЯВУ,
МОЄ СВІТЛО
РОЗЖЕНЕ МОРОК**

Редактор *Алла Філоненко*
Коректори *Оксана Кузик, Ірина Довгаль*
Дизайн *Оксана Здор, Володимир Кушніренко*
Обкладинка *Андрія Будника*

Підписано до друку 24.07.2024
Формат 60×90/16
Гарнітура STIX Two Text

Умов. друк. арк. 5,58
Наклад 300 прим.
ТОВ «Світ Успіху»,
02099, м. Київ, вул. Ялтинська, 5-Б
Тел.: (096) 880 20 44;
e-mail: swituspihu@gmail.com
Свідоцтво про внесення
до Державного реєстру видавців
No 1648 від 14.01.2004